

ZPRÁVA O VÝSLEDKÁCH ŠETŘENÍ

DLOUHODOBÉ MOBILITY ODBORNÝCH
ŠKOL V PROGRAMU ERASMUS+

**ZPRÁVA O VÝSLEDČÍCH ŠETŘENÍ
DLOUHODOBÉ MOBILITY ODBORNÝCH ŠKOL V PROGRAMU ERASMUS+**

Autoři: Jaromír Coufalík, Martina Kaňáková

Vydává: Dům zahraniční spolupráce, Na Poříčí 1035/4, 110 00 Praha 1
Rok vydání: 2020

Náklad: elektronicky

Za obsah sdělení odpovídá výlučně autor. Sdělení nereprezentuje názory Evropské komise a Evropská komise neodpovídá za použití informací, jež jsou jeho obsahem. Spolufinancováno z programu Evropské unie Erasmus+ a z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

ISBN: 978-80-88153-84-9

ZPRÁVA O VÝSLEDČÍCH ŠETŘENÍ DLOUHODOBÉ MOBILITY ODBORNÝCH ŠKOL V PROGRAMU ERASMUS+

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

ecvet
European Credit system for
Vocational Education & Training

OBSAH

**Kontext
a cíle šetření**

4

**Informace
získané
od koordinátorů
projektů mobility
z odborných
škol**

6

**Informace
od účastníků
mobilit**

22

Závěry

46

KONTEXT A CÍLE ŠETŘENÍ

Strategický rámec evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě (ET 2020) stanovil mezi svými čtyřmi hlavními strategickými cíli i realizaci celoživotního učení a mobility a zlepšení kvality a efektivity vzdělávání a odborné přípravy. Součástí těchto strategických cílů byl i záměr, aby nejméně 6 % osob ve věku 18–34 let s počátečním odborným vzděláním strávilo nějaký čas vzděláváním nebo odbornou přípravou v zahraničí. K dosažení tohoto ukazatele měl přispět i nový program Erasmus+, zahájený v roce 2014, který podporuje i mezinárodní projekty mobility mladých. Jen v posledních třinácti letech tak mohlo získat praktické zahraniční zkušenosti ze svého oboru prostřednictvím většinou dvoutýdenních nebo třítýdenních stáží asi 40 tisíc mladých lidí z ČR¹. Všechny dosavadní práce, které se zabývaly účinky takových stáží jak na jejich účastníky, tak i na odborné školy, které je na stáž vyslaly, prokázaly výrazné přínosy zahraničních mobilit². Doporučení Rady o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost z listopadu 2020 vybízí do roku 2025 ke zvýšení dokonce na 8 % žáků a studentů v odborném vzdělávání a přípravě³.

Se zřetelem na přínosy projektů mobility věnovala Evropská komise v posledních letech zvýšenou pozornost mobilitám dlouhodobým. V prosinci 2016 byla sdělením „Investice do evropské mládeže“ zahájena na evropské úrovni iniciativa ErasmusPro, zaměřená na podporu dlouhodobé zahraniční mobility účastníků počátečního odborného vzdělávání a přípravy, včetně čerstvých absolventů. Podporuje mobility jednotlivců v délce 3–12 měsíců.

V roce 2020 Dům zahraniční spolupráce podrobil dlouhodobé mobility specifickému šetření. Cílem tohoto šetření bylo zjistit podrobnější informace jednak o různých aspektech dlouhodobých mobilit realizovaných v rámci iniciativy ErasmusPro a o jejich účastnících (jednalo se např. o složení vysílané skupiny z hlediska úrovně vzdělání, podíl vysílaných žáků a absolventů, cílové země stáží atd.) a jednak o pří-

1/ Gargulák, Karel a kol.: Po stopách absolventů mobilit v odborném vzdělávání. Dům zahraniční spolupráce, Praha 2019. ISBN 978-80-88153-63-4. V této práci se do roku 2018 uvádí počet 35 003 stážistů a v letech 2017 a 2018 se tyto počty pohybovaly těsně pod 4 000 stážistů ročně. V současné době tak celkový počet překračuje 40 000.

2/ Viz práce citovaná v předcházející poznámce pod čarou.

3/ Jde o podíl žáků a studentů, kteří se v daném kalendářním roce účastnili zahraniční mobility, z celkového počtu absolventů odborného vzdělávání v témže roce.

padných bariérách bránících většímu rozvoji těchto mobilit. Výsledky šetření mohou být využity ke koncipování opatření umožňujících další rozvoj dlouhodobých stáží.

Respondenty šetření byly dvě cílové skupiny, které v hlavní míře rozhodují o efektivitě dlouhodobých stáží, odborné školy jako vysílající organizace stážistů a sami účastníci stáží. Pro každou z těchto skupin respondentů byl vypracován dotazník s uzavřenými i otevřenými odpověďmi. V červnu 2020 respondenti poskytli své odpovědi a v následujícím období proběhlo zpracování zjištěných údajů. Výsledkem těchto prací je předkládaná zpráva o šetření.

Zpráva je uspořádána do dvou hlavních částí. První část sděluje a komentuje údaje zjištěné dotazováním pracovníků odborných škol, které projekty dlouhodobých stáží realizovaly, druhá část pak prezentuje a komentuje informace zjištěné od účastníků dlouhodobých stáží.

INFORMACE ZÍSKANÉ OD KOORDINÁTORŮ PROJEKTŮ MOBILITY Z ODBORNÝCH ŠKOL

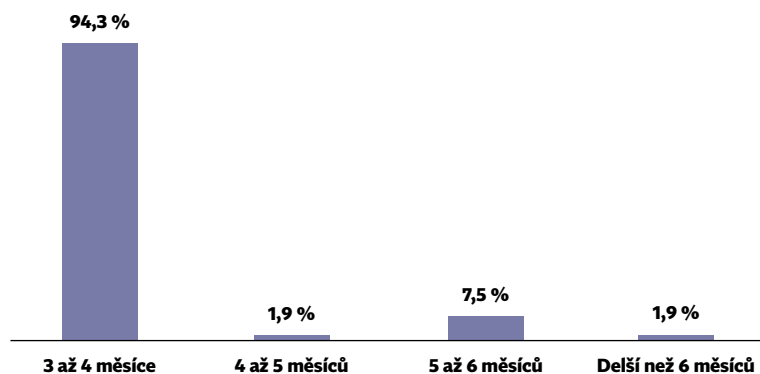
První skupinou respondentů šetření byly střední a vyšší odborné školy, které již mají s dlouhodobými mobilitami zkušenost. Na 23 otázek dotazníku odpovědělo celkem 53 koordinátorů projektů mobility.

Délka stáží a zájem o ně

Přestože aktivita ErasmusPro umožňuje vyjízdet na stáž v zahraničí až na jeden rok, z odpovědí je patrné, že školy vysílaly své žáky, studenty a absolventy nejčastěji na stáž v délce na spodní hranici intervalu 3–12 měsíců. Drtivá většina respondentů totiž uvedla, že jejich škola realizovala stáže v délce 3–4 měsíce.

Graf č. 1

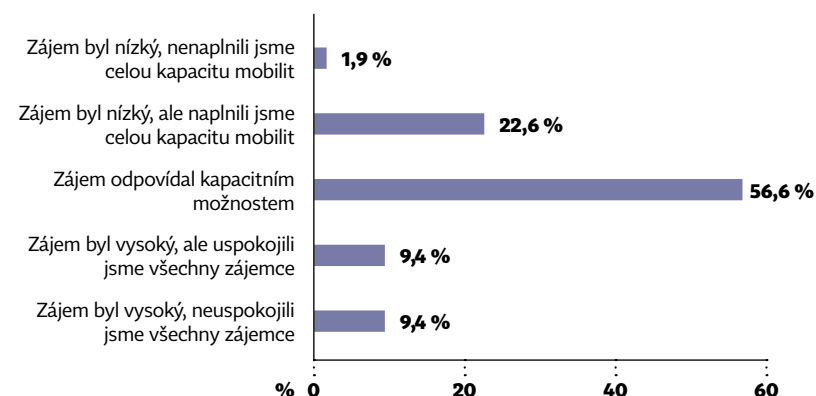
Délka stáží realizovaná v rámci dlouhodobých mobilit

Graf č. 2 ukazuje, jak velký byl zájem žáků a absolventů o účast na dlouhodobé mobilitě. Více než polovina koordinátorů uvedla, že zájem odpovídal kapacitním možnostem mobilit naplánovaných v žádosti. Pětina respondentů zmínila nízký zájem o účast, avšak i přesto se jim podařilo naplnit kapacitu mobilit. Naplnit celou kapacitu mobilit se kvůli nízkému počtu zájemců nepodařilo pouze jedné z dotazovaných škol. Důvodem může být fakt, že škola projekt zpravidla připravuje zhruba rok před jeho zahájením a deklarovaný zájem se může do doby realizace projektu na straně žáků změnit.

Graf č. 2

Zájem žáků a absolventů o účast na dlouhodobé mobilitě

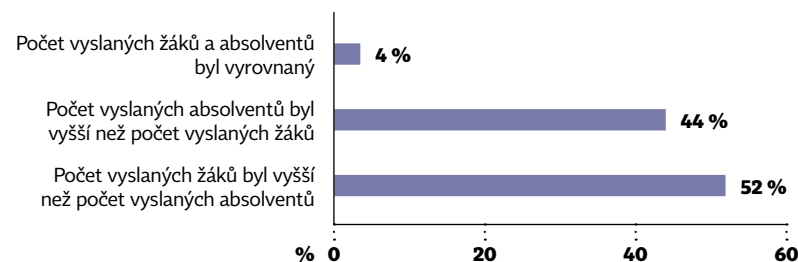

Účastníci mobilit

Dlouhodobých stáží se mohou účastnit jak žáci a studenti odborných škol, tak i absolventi do 1 roku od ukončení školy. Školy, které s dlouhodobými mobilitami již zkušenost mají, vysílaly do zahraničí jak žáky či studenty, tak i absolventy. Jak je vidět na grafu č. 3, mírně převažovali žáci či studenti, kteří se v době svého výjezdu ve škole vzdělávají. Na složení vyslané skupiny nebo preference ve vysílání stávajících žáků a studentů školy nebo absolventů může mít v následných projektech mobilit nepochybně vliv konkrétní zkušenost školy.

Graf č. 3

Proporce mezi počtem žáků a absolventů vyslaných na dlouhodobé mobility

Faktory představující překážky dlouhodobé mobility z hlediska účasti žáků

V České republice se doposud stáží v rámci iniciativy ErasmusPro zúčastnilo 281 účastníků.

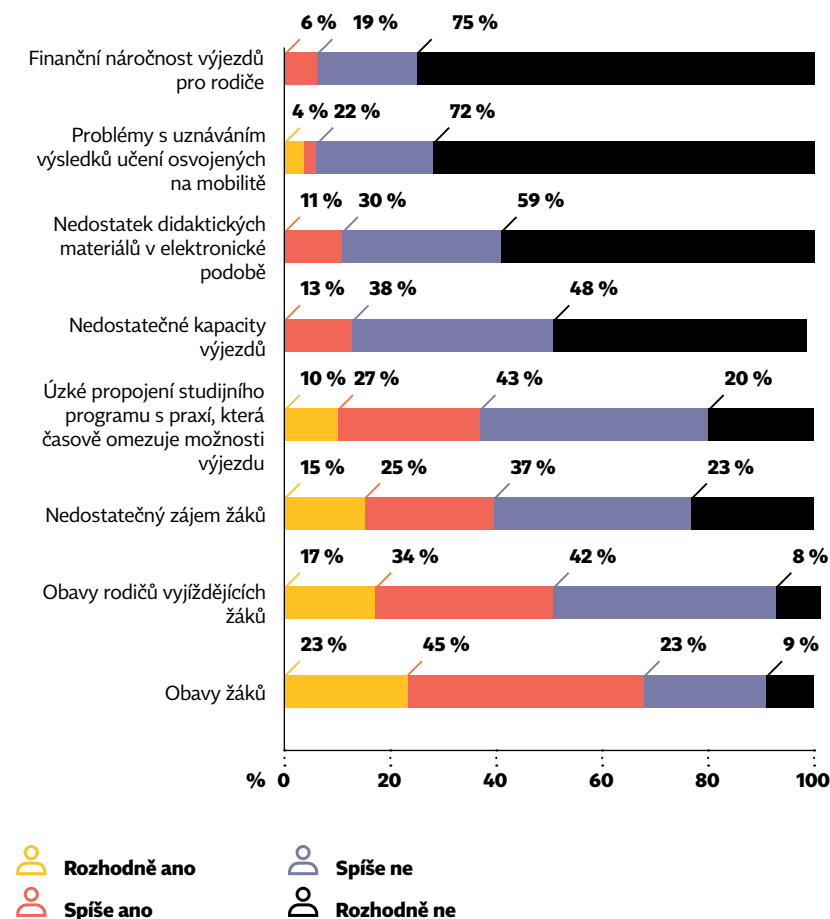
Protože počet účastníků dlouhodobých mobilit stoupá v České republice jen zvolna, zaměřilo se šetření také na zjišťování bariér, které by podle koordinátorů projektů mohly mít vliv na rozhodování tento typ mobility realizovat (viz graf č. 4). Z odpovědí koordinátorů vyplývá, že mezi překážky realizace dlouhodobých mobilit nepatří např. finanční náročnost výjezdu pro rodiče účastníků, nedostatečné kapacity výjezdů, problémy s uznáváním výsledků učení osvojených na mobilitě ani nedostatek didaktických materiálů v elektronické podobě. Je potěšující, že právě uznávání výsledků učení není pro školy limitující. V tomto ohledu je potřeba zmínit, že školy, kde je činnost koordinátora vnímána v širším kontextu internacionalizační strategie a kde panuje shoda celého pedagogického týmu na smysluplnosti mobilit, panuje často také shoda na obsahu stáže, a následně uznání osvojených výsledků učení po návratu je výrazně jednodušší.

Zdá se rovněž, že s postupující digitalizací mohou školy stále lépe vybavit vyjíždějící žáky také studijními materiály, které pomáhají při dlouhodobějším pobytu v zahraničí částečně vyrovnat deficit jejich absence.⁴

Co však z pohledu škol překážkou naopak být může, jsou obavy vyjíždějících žáků, které jsou respondenty uváděny nejčastěji. Dále jde o nedostatečný zájem žáků vycestovat nebo úzké propojení studijního programu s praxí, která by časově omezovala možnost výjezdu žáků. Mezi bariéry je potřeba řadit také obavy rodičů vyjíždějících žáků, u kterých však stojí za povšimnutí vyváženost odpovědí.

Graf č. 4

Překážky v realizaci dlouhodobých mobilit

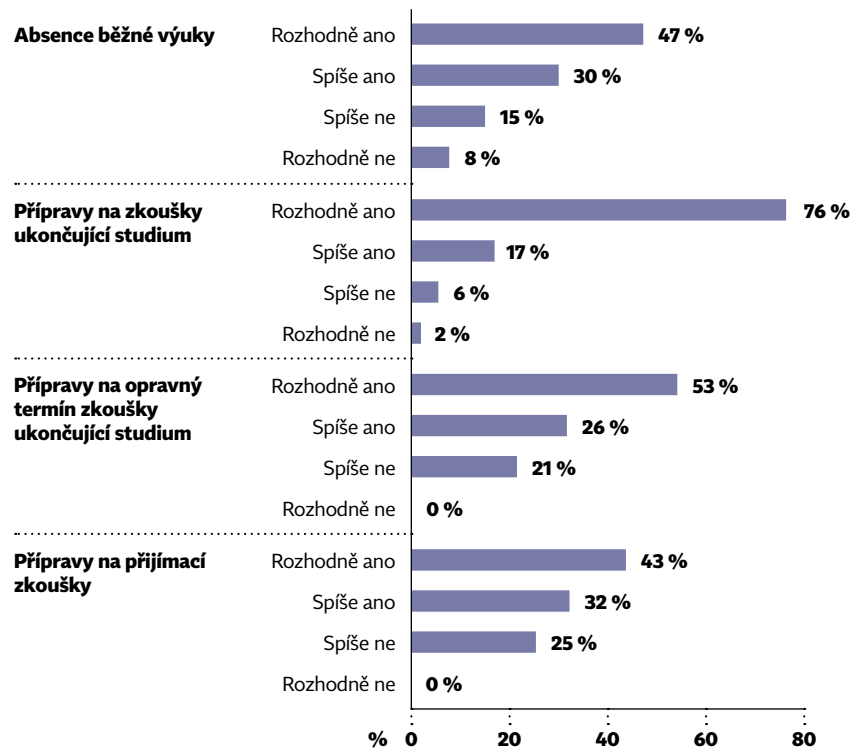

⁴ / Zpravodaj oborových skupin č. 21 <http://www.nuv.cz/file/3513/>

Vážné důvody, kvůli nimž žáci a studenti odmítají účast na dlouhodobé mobilitě, mohou představovat absence v době běžné výuky, absence během příprav na závěrečnou zkoušku, maturitní zkoušku nebo absolutorium, během přípravy na opravný termín zkoušky ukončující studium nebo na přijímací zkoušky do dalšího studia na VŠ či VOŠ (viz graf níže). Respondenti se nejčastěji vyjádřili, že podle nich by důvodem k zamítnutí účasti na dlouhodobé mobilitě mohla být absence v době přípravy na zkoušky ukončující studium. Druhým nejčastějším důvodem byly přípravy na opravný termín zkoušky ukončující studium, na třetí příčce skončila absence ve výuce. Sedm respondentů uvedlo jako bariéru absenci v jiném období.

Graf č. 5

Důvody odmítnutí účasti na dlouhodobé mobilitě

V otevřených odpovědích byly mezi dalšími důvody možné neúčasti na dlouhodobé mobilitě uváděny letní prázdniny, kdy by žáci kvůli mobilitě přišli o část svého volna, ale také časová kolize mobilit se SCIO testy, které jsou na některých VŠ podmínkou pro přijetí a nelze je složit online, a dále termíny přijímacích zkoušek na VŠ i termíny zápisů ke studiu na VŠ.

Koordinátoři měli možnost se prostřednictvím otevřených odpovědí vyjádřit k dalším bariérám, které jejich škola při přípravě a realizaci dlouhodobých mobilit překonávala. Mezi překážkami se vyskytly ty, které byly reakcí na aktuální situaci v oblasti zdraví a bezpečnosti, tzn. především koronavirovou pandemií. Ta přerušila řadu již běžících stáží nebo je vůbec nedovolila uskutečnit. Stáže tak musely být přesunuty na jiný termín, ale samotný časový posun může realizaci stáže výrazně ohrozit (žáci budou v jiném ročníku, studium mezitím ukončí), anebo se stáž již nehodí z nejrůznějších důvodů přijímající organizaci (propouštěla zaměstnance a žákům se nemá kdo věnovat, přešli na jinou oblast podnikání atd.).

Koordinátoři dále opakovaně zmiňovali také časový harmonogram stáže, zejména vzhledem k uspořádání školního roku (či konání stáží zčásti o prázdninách, kdy stáže zasahují do přijímacích zkoušek a následně i do zápisů na VŠ), strach účastníků z odloučení od rodiny, přílišnou byrokracií, malý zájem žáků a jejich špatné studijní výsledky, ale také platbu zákonného pojištění nebo obtížné zajištění vhodné doprovodné osoby, pokud se stáž koná v době maturit a závěrečných zkoušek. Za bariéru považovali také fakt, že v době zjišťování zájmu žáci s účastí na dlouhodobé stáži souhlasí, ale než je vypracována projektová žádost a projekt schválen a realizován, zájem opadne. Koordinátoři se opakovaně zmiňovali o absenci účastníků ve škole především s ohledem na teoretickou výuku, kdy ne vše lze řešit pouze online studiem, dále zmiňovali riziko zhoršení studijních výsledků, které nejsou žáci vždy ochotni podstoupit, zejména, pokud jde o ročník před maturitou či absolutoriem. Respondenti rovněž někdy zmiňovali i nutnost vypracování individuálního plánu, který řeší absenci ve výuce teoretických předmětů, protože žáci mají na stážích v zahraničí pouze odbornou praxi. Několikrát byla jako bariéra zmíněna i pracovní nabídka pro absolventy, která změnila jejich rozhodnutí ze stáže zúčastnit, nebo fakt, že student VOŠ během probíhající stáže ukončuje studium a nedodá škole potřebnou dokumentaci.

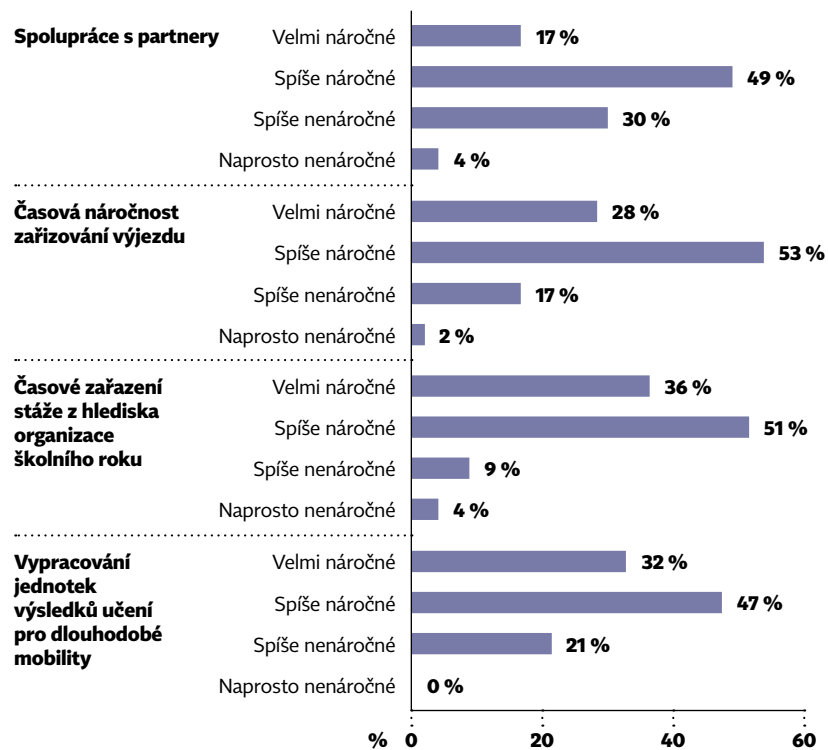
Koordinace projektů mobilit a její náročnost

Není pochyb o tom, že koordinace projektu od samotné přípravy projektu až do jeho úspěšného ukončení a předložení závěrečné zprávy je náročná na čas, pečlivost a zodpovědnost. Projekty ve školách zpravidla koordinují učitelé nad rámec své běžné pedagogické činnosti. Při své činnosti se ovšem koordinátoři mohou setkat s různými komplikacemi, které musí řešit. Dotazník zjišťoval, které aktivity sami koordinátoři projektů považují za nejnáročnější (viz graf č. 6). Míra náročnosti byla zjišťována ve čtyřech oblastech: u spolupráce s partnery, u časové náročnosti zařizování samotného výjezdu žáků do zahraničí, u časového zařazení stáže z hlediska organizace školního roku a v neposlední řadě i co do vypracování jednotek výsledků učení. Ty mají ukovit obsah stáže a konkretizovat výsledky učení, které si má účastník stáže osvojit.

Nejnáročnější se podle koordinátorů ukázalo řešení časového zařazení stáže z hlediska organizace školního roku. Jako druhá nejnáročnější byla označena časová náročnost zařizování samotného výjezdu. Třetí z hlediska náročnosti pak bylo podle koordinátorů vypracování jednotek výsledků učení podle principů ECVET.

Graf č. 6

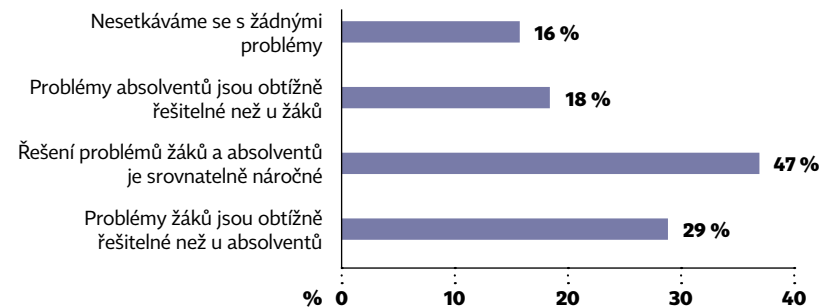
Náročnost konkrétních aktivit

Koordinátoři se také měli vyjádřit k tomu, zda je pro ně při přípravě a realizaci dlouhodobých mobilit náročnější řešení problémů žáků či absolventů (viz graf č. 7). Více než třetina respondentů sdělila, že je to u obou skupin srovnatelně náročné.

Graf č. 7

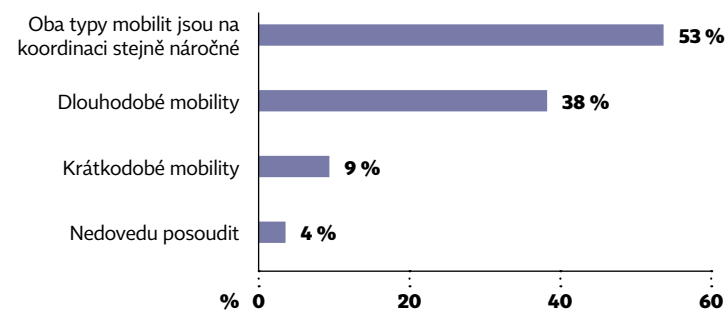
Je pro Vás při přípravě a realizaci dlouhodobých mobilit náročnější řešení problémů žáků či absolventů?

Jedna z otázek zjišťovala, zda je náročnější koordinace krátkodobých, nebo dlouhodobých mobilit (viz graf č. 8). Více než polovina koordinátorů byla toho názoru, že z hlediska náročnosti koordinace jsou oba typy mobilit srovnatelné.

Graf č. 8

Jaký typ mobilit je náročnější na koordinaci?

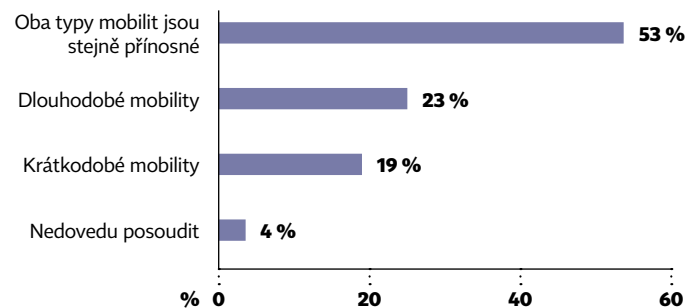

Přínosy mobilit pro žáky z pohledu koordinátorů projektů

Koordinátoři se v dotazníkovém šetření vyjadřovali i k tomu, zda považují za přínosnější spíše krátkodobé mobility, nebo ty dlouhodobé (viz graf č. 9). Více než polovina respondentů považuje oba typy mobility za stejně přínosné.

Graf č. 9

Jaký typ mobilit je podle Vašeho názoru přínosnější pro žáky?

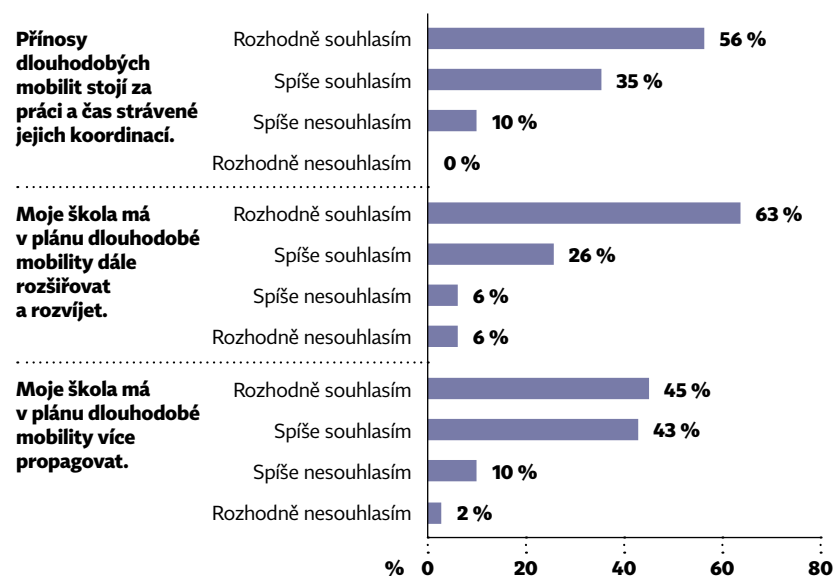

Jedním z hlavních cílů mobilit, které se uskutečňují v sektoru odborného vzdělávání, je, aby se žáci dostali v co největší možné míře na reálná pracoviště zahraničních zaměstnavatelů a rozvíjeli tam své odborné znalosti a praktické dovednosti. To je ale jen jeden přínos stáže, a proto koordinátoři ve svých volných odpovědích o něco častěji než odborný rozvoj účastníků a hloubku získaných dovedností zmiňovali rozvoj tzv. měkkých dovedností. Za největší přínosy mobilit pro jejich účastníky označili respondenti nejčastěji osamostatnění, získání sebedůvěry i odvahy, zkušenosti s hospodařením s přidělenými prostředky, zkušenosti s řešením případných problémů, navázání nových kontaktů nebo prohloubení cizojazyčných dovedností. Mezi přínosy figuroval rovněž větší kontakt s reálným pracovním prostředím – od získávání pracovních návyků přes zapojení se do pracovních procesů a týmů v cizojazyčném prostředí, ale také možnost porovnat situaci konkrétní země s podmínkami v ČR, zlepšení orientace na trhu práce, seznámení se s jiným kulturním prostředím či vyšší motivace ke studiu jazyků. Pouze jediná odpověď vyzněla spíše negativně, a to v tom smyslu, že přínos dlouhodobé stáže nevyváží problémy s doháněním výuky, a proto respondent považoval za vhodnější brigádu v ČR než dlouhodobou zahraniční stáž.

Výrazná většina respondentů souhlasila s výrokem, že přínosy dlouhodobých mobilit stojí za práci a čas věnované jejich koordinaci. Téměř všichni, kteří takto odpověděli, mají v plánu ve škole mobility dále rozšiřovat a rozvíjet. Pouze šest škol dlouhodobé mobility rozšiřovat ani rozvíjet v budoucnu spíše nebo vůbec nehodlá. Všichni ti, kteří mobility chtějí rozšiřovat a rozvíjet, je také mají v plánu více propagovat (viz graf č. 10).

Graf č. 10

Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky?

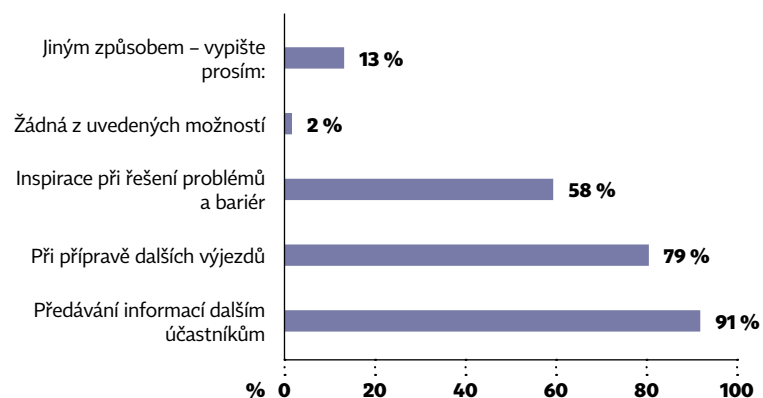

Využívání informací a zkušeností z mobilit

Respondenti se také vyjadřovali k tomu, jak se získanými informacemi a zkušenostmi nakládají (viz graf č. 11). Většina koordinátorů uvedla, že informace předává budoucím účastníkům, anebo je využívá při přípravě dalších výjezdů. Více než polovina koordinátorů využívá získané informace jako inspiraci při řešení problémů a překonávání bariér, což může pomoci i v dalších plánovaných projektech. Informace a zkušenosti z mobilit jsou využívány také při propagaci školy směrem ke spolupracujícím firmám, k propagaci programu Erasmus+ ve škole, při propagaci školy na sociálních sítích, v tiskových zprávách, při setkávání s řediteli jiných škol, k inspiraci pro další projekty obecně nebo předávání získaných pracovních kontaktů ze stáží i dalším žákům a absolventům. Pouze jediná škola nevyužívá ani jednu z uvedených možností.

Graf č. 11

Jakým způsobem využíváte zkušenosti účastníků dlouhodobých stáží (jak žáků, tak absolventů)?

Odpovědi „jiným způsobem“:

Informace pro veřejnost o uplatnění v oboru a možnost dalšího rozvoje v rámci EU.

Inspirace pro další projekty.

Pomoc propagací školy a „otevření dveří“ do spolupracujících firem, propagace Erasmus+ ve škole.

Pro prezentaci aktivit naší školy (sociální sítě, tiskové zprávy, setkání s řediteli škol, prezentace pro zájemce o studium atp.).

Propagace.

Předávání pracovních kontaktů i dalším žákům/absolventům.

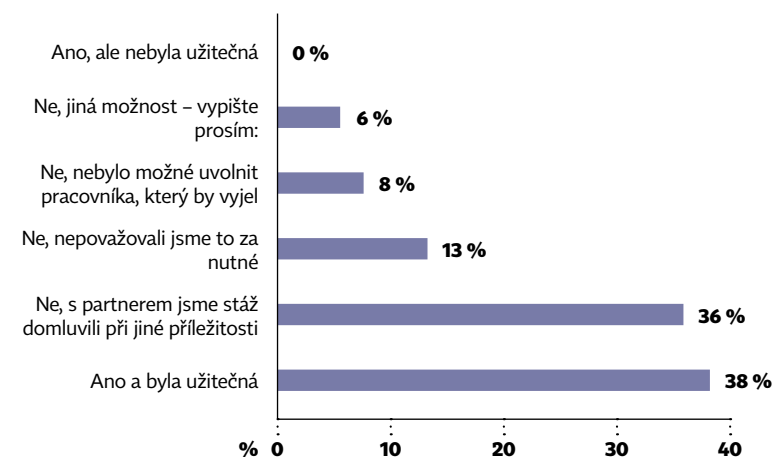
Zapojení do seminářů E+ a do propagace.

Využívání předvýjezdové plánovací návštěvy

Předvýjezdová plánovací návštěva (tzv. Advance Planning Visit) představuje pro organizátory dlouhodobé mobility ErasmusPro možnost vycestovat v rámci přípravy projektu na maximálně tři pracovní dny. Možná je pouze jedna plánovací návštěva na každou přijímající organizaci a vždy pouze pro jednoho pracovníka vysílající instituce. Až 38 % respondentů tuto možnost využilo a byla pro ně užitečná, 36 % návštěvu neuskutečnilo a stáž si domluvilo s partnery při jiné příležitosti. Čtyřem školám se nepodařilo uvolnit pracovníka, který by mohl vyjet, a sedm škol návštěvu nepovažovalo za nutnou (viz graf č. 12). Tři školy si ujasnily detaily stáže v době, kdy v partnerské organizaci byla přítomna doprovodná osoba během jiné stáže nebo vše vyřešily s dlouhodobým partnerem formou elektronické či telefonické komunikace.

Graf č. 12

Využili jste aktivitu Předvýjezdová plánovací návštěva (Advance Planning Visit)?

Doprovodné osoby

Řada škol vysílá s účastníky doprovodné osoby, přestože to není povinné. Někdy je důvodem nízký věk žáků, komplikovanější doprava nebo nová partnerská organizace. Pedagogický doprovod může účastníkům poskytnout pomocnou ruku, dohlédnout na jejich bezpečnost nebo třeba pomoci organizovat volný čas či v neposlední řadě také monitorovat průběh stáže na pracovištích, kde stáž probíhá. Nezřídká je zpětná vazba doprovodné osoby důležitým zdrojem informací pro plánování dalších projektů. Pokud je doprovodná osoba vyučujícím odborných teoretických předmětů nebo učitelem odborné praxe či odborného výcviku, je také velká pravděpodobnost, že může do své domovské školy přenést řadu podnětů pro inovace tematických plánů či školního vzdělávacího programu.

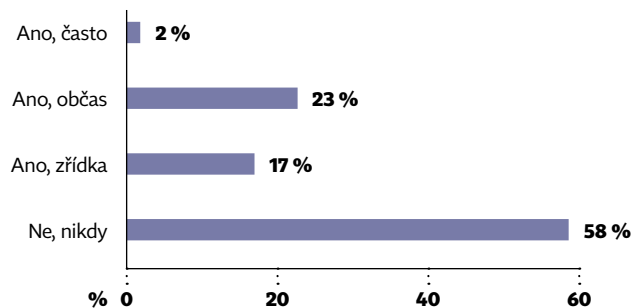
Koordinátoři se v jedné z otázek šetření vyjadřovali k tomu, v jakých situacích přítomnost doprovodné osoby považují za nezbytně nutnou. Z odpovědí vyplynulo, že pouze čtyři školy (7,5 % respondentů) ji za nutnou nepovažují. V rámci celé délky pobytu pro všechny účastníky bez ohledu na věk považovaly její přítomnost za nutnou jen tři školy. V případě, že se účastní stáže nezletilí účastníci, se počet těch, kteří přítomnost doprovodné osoby považují za nutnou po celou dobu stáže, zvýšil na 26 %. Pouze na počáteční fázi stáže by vysílalo doprovodnou osobu s nezletilými žáky 13 % respondentů. Dvacet pět škol, tedy téměř polovina respondentů (47 %), by vysílalo doprovodnou osobu vždy pouze v počátečních fázích projektu, a to bez ohledu na věk účastníků.

Pokud jde o komplikace při zajišťování přítomnosti doprovodné osoby, doposud žádné neměla více než polovina škol. Komplikace, které nastaly občas nebo jen zřídká, zmínilo 40 % škol a časté komplikace uvedla pouze jedna škola. V případě škol, kde se nějaké komplikace objevují, se tak většinou děje z kapacitních důvodů. Jde o potíže s uvolněním zaměstnance školy z výuky na relativně dlouhou dobu a s tím

související zajištění náhrady za něj, což je problematické především v období maturit a závěrečných zkoušek. Zmiňovány byly i nedostatečné kapacity kompetentních osob a ve dvou případech byl zmíněn nízký zájem ze strany učitelů vyjet do zahraničí na delší pobyt (např. z rodinných důvodů).

Graf č. 13

Setkává se Vaše škola někdy s komplikacemi při zajišťování přítomnosti doprovodné osoby?

Mezi významné přínosy dlouhodobých mobilit zástupci škol řadí také osamostatnění žáků. V tomto ohledu může přítomnost doprovodné osoby pouze v počáteční fázi mobility osamostatnění napomoci v případě, že žáci či studenti na dlouhodobé mobilitě pobývají ve stejné destinaci jako ti na mobilitě krátkodobé, se kterými doprovodná osoba vyjela, mohou se tak v průběhu delší stáže do kontaktu se zástupcem ze své mateřské školy přece jen dostat.

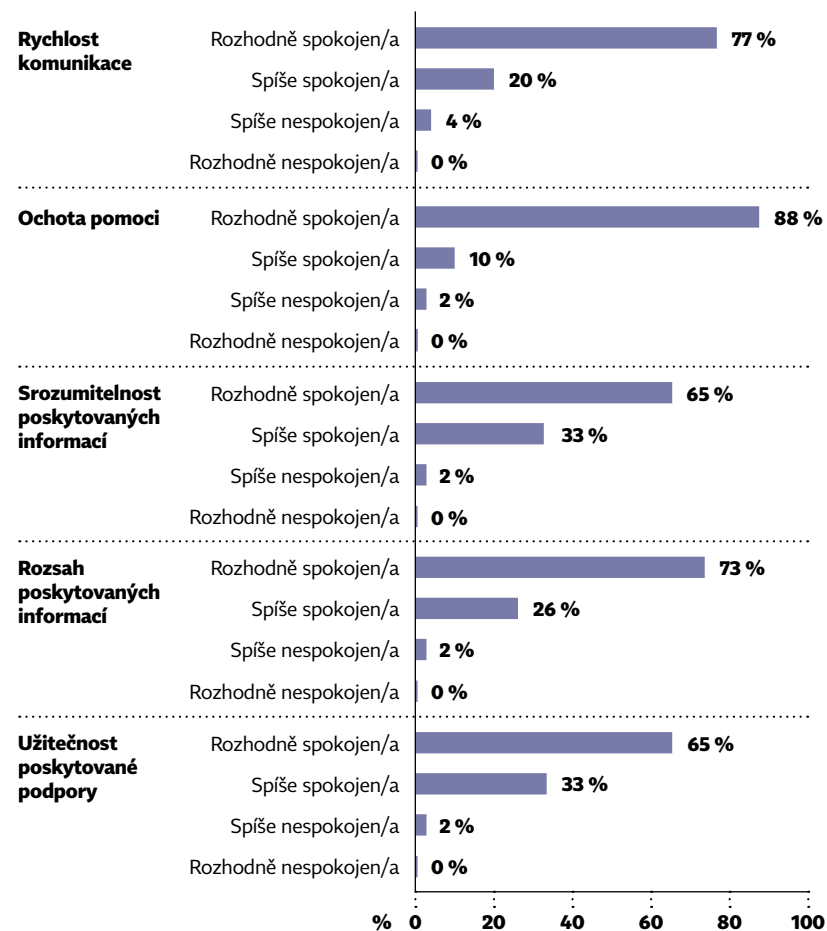
Spolupráce koordinátorů s DZS

Respondenti se měli rovněž vyjádřit ke spolupráci s DZS v souvislosti s koordinací dlouhodobých mobilit (viz graf č. 14). Z hlediska rychlosti komunikace byli spokojeni téměř všichni. Jen dvě školy byly s rychlostí komunikace spíše nespokojeny. S ochotou zaměstnanců DZS, se srozumitelností a rozsahem poskytovaných informací a s užitečností poskytované podpory byli také spokojeni téměř všichni respondenti.

Pouze pět respondentů se vyjádřilo k potřebě dalších informací nebo forem podpory. Dvě odpovědi se týkaly systému ECVET. Koordinátoři by ocenili zpřístupnění databáze jednotek výsledků učení, ve které by se při jejich tvorbě mohli inspirovat. Dále by ocenili spolupráci a podporu při tvorbě jednotek výsledků učení, kterou však DZS školám prostřednictvím spolupráce se členy týmu expertů ECVET poskytuje průběžně na seminářích pro žadatele i řešitele, v průběhu workshopů nebo individuálních konzultací. Jedna odpověď se týkala poskytování ekonomické pomoci a další pak podpory při řešení problémů v souvislosti s Covid-19. Jeden respondent by ocenil manuál, který by realizátorům mohl pomoci vypořádat se s otázkami a nejasnostmi ohledně sociálního a zdravotního pojištění absolventů či s pojištěním odpovědnosti při výkonu práce v zahraničí.

Graf č. 14

Spolupráce koordinátorů s DZS

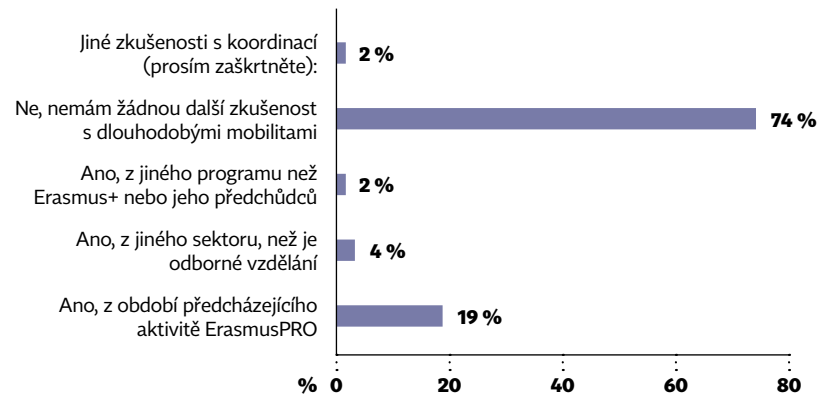

Zkušenosti koordinátorů projektů dlouhodobých mobilit z předchozího období

Jak lze vidět na grafu č. 15, tři čtvrtiny respondentů dosud neměly s dlouhodobou mobilitou žádnou další zkušenost. Z období, které předcházelo aktivitě ErasmusPro, mělo naopak zkušenost 19 % respondentů. Jeden respondent zmínil zkušenost se zajištěním individuálních učebních a odborných praxí v rámci přípravy na povolání.

Graf č. 15

Zkušenosti koordinátorů projektů dlouhodobých mobilit z předchozího období

Závěrečné slovo koordinátorů

Možnosti vyjádřit se k dlouhodobým mobilitám formou volného sdělení využilo v závěru dotazníku 45 % koordinátorů. Čtvrtinu těchto odpovědí tvořilo poděkování DZS za podporu při realizaci mobilit i za samotnou možnost, která se žákům či studentům i absolventům díky aktivitě ErasmusPro v programu Erasmus+ nabízí. Koordinátoři také vyjadřovali ve dvou případech naději, že pandemie nesníží zájem o mobility ani ze strany žáků, ani jejich rodičů. Ve třech odpovědích byla zmíněna preference vysílání absolventů VOŠ, kde jde mobilitu lépe začlenit do učebního plánu. V několika odpovědích byla mobilita vnímána jako vhodná pro absolventy, avšak současně s tím koordinátoři upozorňovali na problematický statut absolventa, který sice v době podání projektové žádosti žákem či studentem školy je, ale v době realizace projektu již nemá se školou žádný vztah. Koordinátoři také ve dvou případech poukazovali na nákladnost dlouhodobých mobilit, což znemožňuje vyslat větší počet zájemců než na mobility krátkodobé. Tato sdělení mohou být podnětem nejen pro realizátory mobilit, ale také pro tvůrce aktivity ErasmusPro, jakož i pro národní systém. Pro ilustraci uvádíme několik vybraných odpovědí:

- *Mobility ErasmusPro jsou úžasná věc pro žáky, bohužel moc nejdou skloubit s průběhem školního roku. Navíc spousta věcí se ještě komplikuje, pokud jsou účastníci žáci školy. Po stránce legislativní je jednodušší vyslat absolventy. Problémem může být, že škola k nim už nemá žádný „vztah“.*
- *Bylo by skvělé, kdyby se dlouhodobé stáže (ale i krátkodobé zahraniční stáže) konaly pravidelně každý rok.*
- *Těch 92 dní je hraniční doba, kdy se dá pomaturitní praxe provést před nástupem na vysokou školu.*
- *Dlouhodobé mobility mají velký význam pro každého mladého člověka, a proto bych ráda motivovala studenty i v dalších letech.*

Shrnutí

- Dlouhodobé stáže nejčastěji trvaly 3–4 měsíce.
- Tři čtvrtiny koordinátorů neměly další zkušenosti s organizací dlouhodobých mobilit z minulosti nebo mimo program Erasmus+.
- Více než polovina dotázaných koordinátorů uvedla, že jejich škola vyslala na dlouhodobou mobilitu své žáky či studenty; absolventy vyslalo na dlouhodobou stáž 44 % dotázaných škol.
- Zájem o dlouhodobé stáže u většiny respondentů odpovídal kapacitním možnostem školy.
- Z pohledu škol se jako hlavní překážky dlouhodobé mobility ukázaly obavy potenciálních účastníků (a jejich rodičů), nízký zájem žáků vycestovat nebo úzké propojení studijního programu s praxí, která by časově omezovala možnost výjezdu žáků. Za nejnáročnější považovali respondenti koordinaci termínu výjezdu s termíny školního roku včetně termínů závěrečných zkoušek a příprav na ně. Naopak školy za bariéry nepovažovaly např. finanční náročnost výjezdu pro rodiče účastníků, nedostatečné kapacity výjezdů, problémy s uznáváním výsledků učení osvojených na mobilitě či nedostatek didaktických materiálů v elektronické podobě.
- Téměř polovina respondentů zastává názor, že doprovodná osoba je potřeba pouze v počáteční fázi projektu, a to bez ohledu na věk účastníků.
- Přípravu a realizaci dlouhodobých mobilit považovali respondenti za stejně náročnou jako u krátkodobých mobilit.
- Na 90 % respondentů souhlasilo s výrokem, že přínosy dlouhodobých mobilit stojí za práci a čas strávené jejich koordinací.
- Za největší přínos dlouhodobých mobilit považovali respondenti zvýšení samostatnosti účastníků a zlepšení odborných znalostí a dovedností včetně tzv. měkkých dovedností či klíčových kompetencí.
- Předvýjezdovou plánovací návštěvu využilo a za užitečnou ji považuje 38 % respondentů, o něco nižší podíl respondentů (36 %) ji nevyužil a stáž si domluvil s partnery při jiné příležitosti nebo předvýjezdovou návštěvu nepovažoval za nutnou.
- Spolupráci s DZS hodnotili respondenti velmi pozitivně.

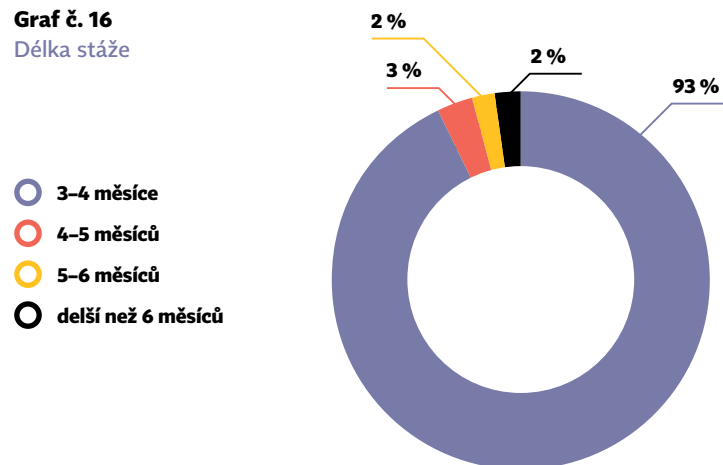
INFORMACE OD ÚČASTNÍKŮ MOBILIT

Druhou skupinou respondentů šetření byli účastníci dlouhodobých stáží. Odpovědi na 28 otázek dotazníku poskytlo celkem 82 žáků, studentů a absolventů různých oborů všech tří vzdělávacích programů odborných škol: oborů ukončovaných výučným listem, maturitní zkouškou a absolutoriem.

Délka a země stáží

Jak ukazuje graf č. 16, téměř všechny respondenty vyslala jejich odborná škola na stáž dlouhou 3–4 měsíce. Ačkoliv se může zdát, že podíl stáží v délce 3–4 měsíců je příliš vysoký, jde na druhé straně o výrazné prodloužení původních stáží, jejichž délka činila zpravidla dva nebo tři týdny. Vysoký podíl stáží v délce 3–4 měsíce také naznačuje, že vysílající odborné školy preferovaly tuto délku stáží možná i proto, aby si na ní vyzkoušely různé aspekty dlouhodobějších stáží, odlišné od stáží krátkodobých.

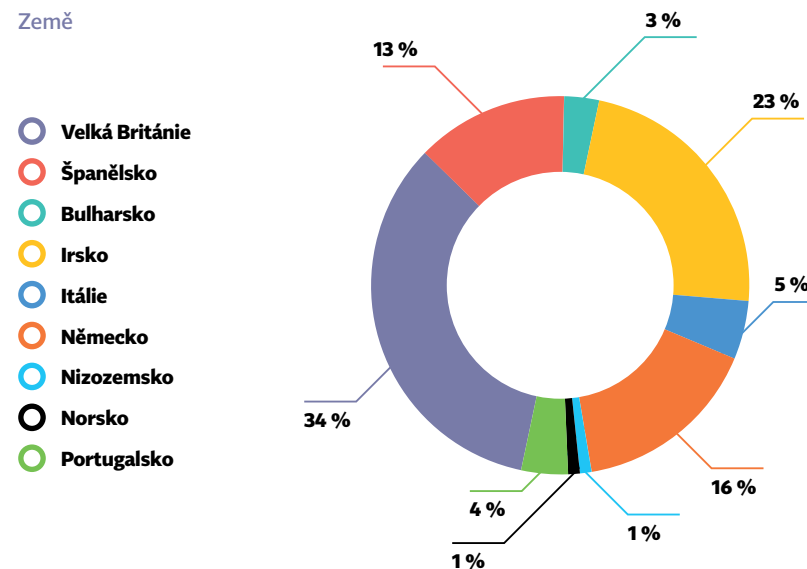
Graf č. 16
Délka stáže

- 3–4 měsíce
- 4–5 měsíců
- 5–6 měsíců
- delší než 6 měsíců

Respondenti absolvovali své dlouhodobé stáže v devíti zemích (viz graf č. 17). Mezi nimi jsou ve vyšší míře zastoupeny čtyři země, v nichž se uskutečnilo 86 % všech stáží. Jsou to Velká Británie, Irsko, Německo a Španělsko. Fakt, že více než polovina stážistů vyjela do Velké Británie a Irsku (a také Španělska), může souviset s tím, že v těchto zemích se většina projektů mobility realizuje prostřednictvím zprostředkujících organizací, jejichž spolupráci při realizaci dlouhodobých stáží považovaly vysílající odborné školy za potřebnou právě v případě dlouhodobých stáží. Ve Velké Británii a Irsku si také účastníci stáží mohou zlepšit svou angličtinu lépe než v jiných zemích.

Graf č. 17
Země

- Velká Británie
- Španělsko
- Bulharsko
- Irsko
- Itálie
- Německo
- Nizozemsko
- Norsko
- Portugalsko

Podíl žáků a studentů vůči podílu absolventů

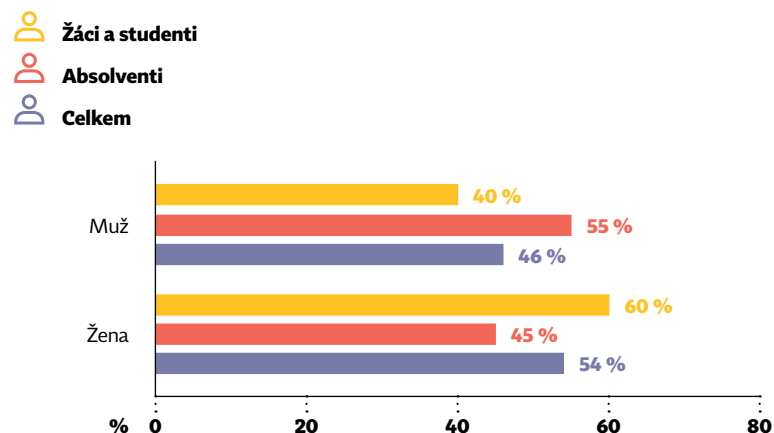
Více než polovinu respondentů (58,5 %) tvořili žáci a studenti, kteří svou stáž absolvovali během studia, zatímco zbývajících 41,5 % respondentů byli absolventi, kteří byli na stáži v období do jednoho roku od ukončení studia. Téměř vyrovnaná proporce mezi oběma zmíněnými skupinami účastníků stáží ukazuje, že české odborné školy ve značné míře využily možnost vysílat na zahraniční stáže v rámci iniciativy ErasmusPro i své absolventy. Na druhé straně vysoký podíl absolventů může odrážet i stanovisko vyjadřované školami, že vysílání absolventů na dlouhodobou stáž je organizačně snadnější, protože při něm není nutné řešit problémy spojené například s neúčastí vyslaných žáků či studentů ve výuce.

Údaje o délce stáží získané od obou skupin stážistů, tj. jednak od žáků či studentů a jednak od absolventů, jsou si velmi podobné. V obou skupinách absolvovalo více než 91 % stážistů stáž v délce 3–4 měsíce. Také struktura zemí, v nichž byla stáž absolvována, je v obou skupinách respondentů velmi podobná, a to jak v pořadí zemí, tak i v celkovém podílu stáží ve čtveřici nejfrekventovanějších zemí.

Podíl mužů a žen ve vzorku respondentů a jejich věk

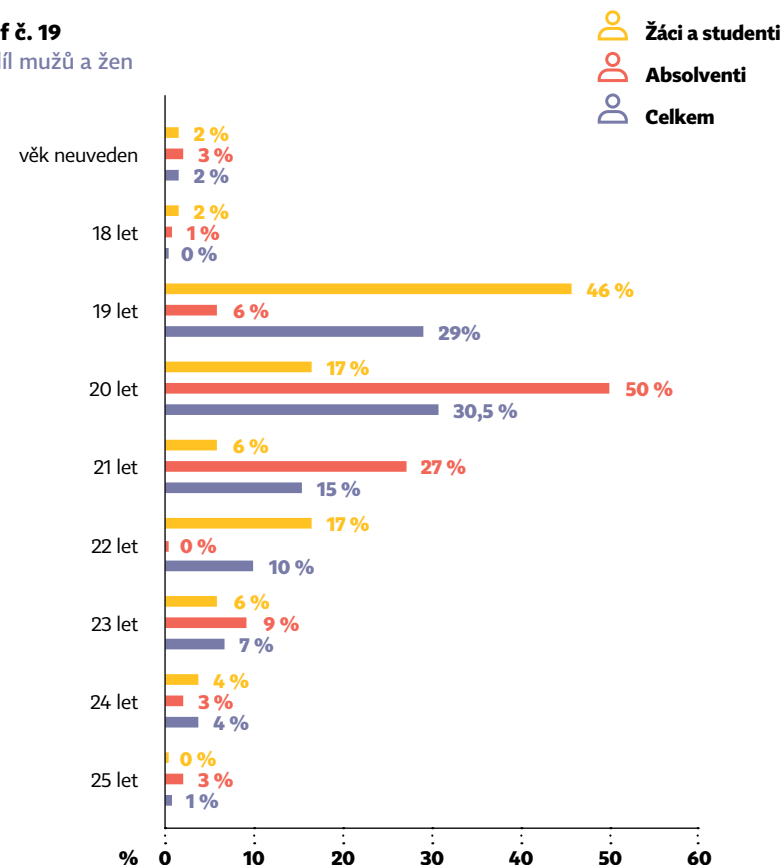
V souboru respondentů bylo 46 % mužů a 54 % žen. Poměr mužů a žen byl však v jednotlivých skupinách respondentů odlišný. Ve skupině žáků a studentů byli muži v menšině oproti většině žen, zatímco ve skupině absolventů mírně převažovali muži (viz graf č. 18).

Graf č. 18
Podíl mužů a žen

Respondenti byli ve věku od 17 do 25 let. Věková struktura v každé ze dvou sledovaných skupin respondentů byla poněkud odlišná. Ve skupině žáků a studentů byla téměř polovina respondentů ve věku 19 let. Ve skupině absolventů jich bylo nejvíce (polovina) ve věku 20 let. Že byli absolventi mírně starší, než žáci či studenti, nepřekvapuje. Věkové rozpětí respondentů bylo v obou sledovaných skupinách poměrně značné (u žáků či studentů 7 let a u absolventů 8 let), avšak podíly marginálních věkových kohort byly nízké.

Graf č. 19
Podíl mužů a žen

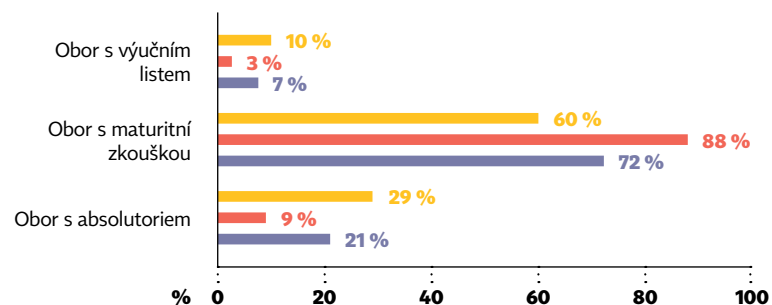
Stávající status respondentů a jejich vzdělávací program

Jak ukazuje graf č. 20, téměř tři čtvrtiny respondentů byli žáci a absolventi oborů ukončovaných maturitní zkouškou. Studenti vyšších odborných škol a absolventi VOŠ tvořili asi pětinu stážistů. Zbývajících 7 % byli žáci a absolventi oborů ukončovaných závěrečnou zkouškou. Převaha žáků oborů ukončovaných maturitní zkouškou byla zřetelnější u absolventů. Opačný poměr byl u účastníků z vyšších odborných škol. V případě stážistů z oborů ukončovaných závěrečnou zkouškou jich bylo 10 % z celkového počtu žáků či studentů a jen 3 % z celkového počtu absolventů. Převaha žáků a absolventů oborů ukončovaných maturitní zkouškou je pravděpodobně ovlivněna i celkovým vyšším počtem žáků těchto oborů v naší vzdělávací soustavě. Vyšší podíl studentů VOŠ oproti absolventům VOŠ může souviset s tím, že v kurikulech VOŠ se počítá s delším obdobím pro odbornou praxi studentů.

Graf č. 20

Obor stáže

K jakému oboru se stáž vztahovala?

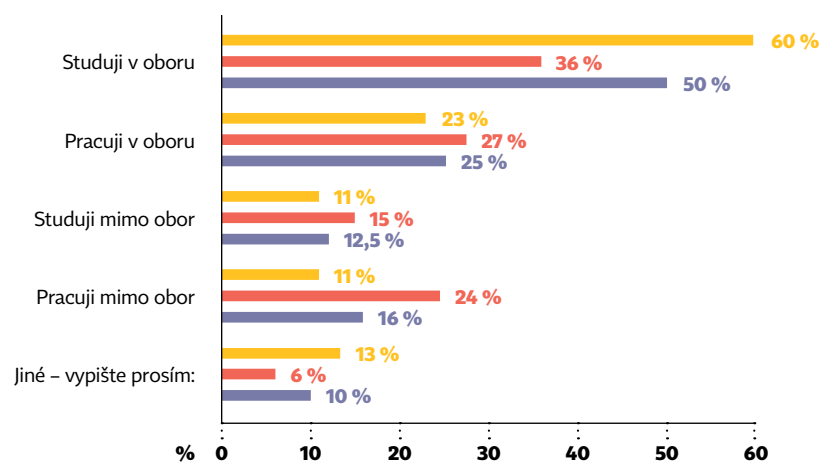
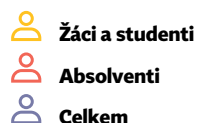

60 % respondentů dále studuje, pracuje jich 40 %. Tyto podíly jsou ovšem odlišné v jednotlivých skupinách respondentů. Ve skupině žáků či studentů jich dále studuje 67 % a pracuje 33 %. Ve skupině absolventů jich 50 % dále studuje a 50 % pracuje.

Graf č. 21

Současná studijní či pracovní situace

Jaká je v současné době Vaše studijní či pracovní situace?

Obor odborného vzdělávání stážistů

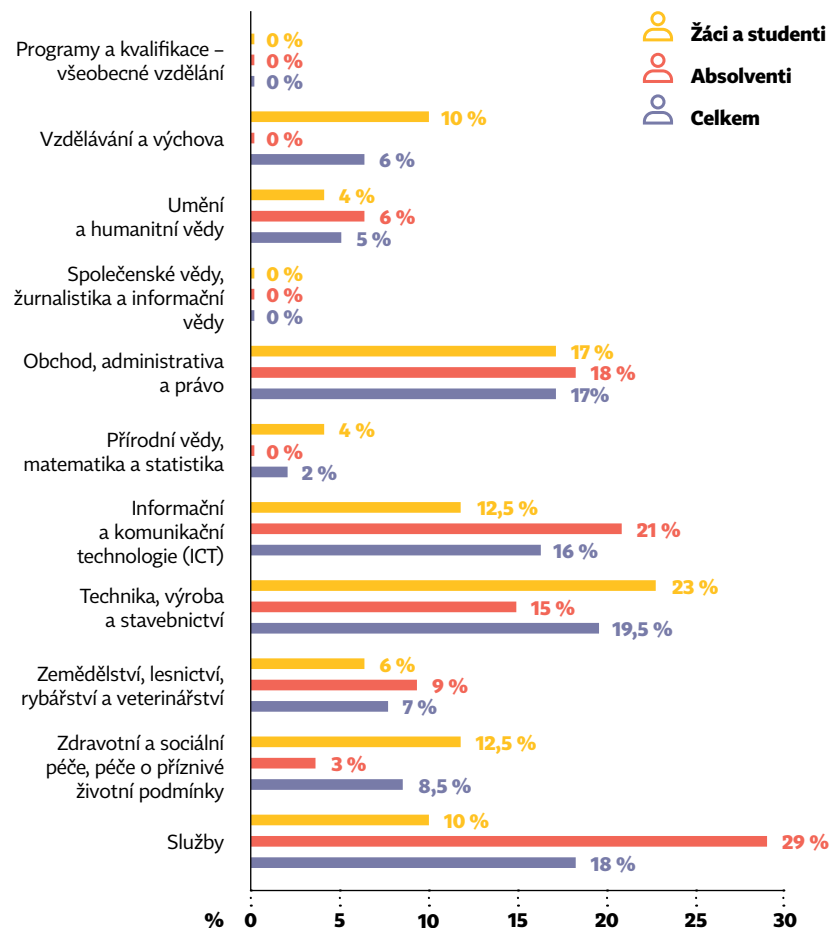
Respondenti se vzdělávali v některé z deseti kategorií oborů odborného vzdělávání nebo byli absolventy takových kategorií oborů. Byla využita Klasifikace oborů vzdělání (CZ-ISCED-F 2013). Pokud jde o všechny respondenty, tj. jak vzdělávané, tak i o absolventy, jejich oborem odborného vzdělávání byla nejčastěji technika, výroba a stavebnictví – tito respondenti tvořili asi pětinu dotazovaných. Druhou nejčastější kategorií oborů byly obory služeb, třetí obory obchodu, administrativy a práva a čtvrtou obory informačních a komunikačních technologií. V rámci těchto čtyř kategorií oborů absolvovaly stáž tři čtvrtiny ze všech respondentů.

Oborová struktura stážistů je velmi podobná i v obou skupinách respondentů, tj. žáků či studentů i absolventů. Ve skupině žáků či studentů bylo z oněch čtyř nejfrekventovanějších skupin oborů 62,5 % stážistů a ve skupině absolventů dokonce 82 % stážistů. Jistou výjimkou je vysoký podíl stážistů – absolventů ze skupiny oborů služeb.

Graf č. 22

Oborová struktura stážistů

Z níže uvedeného seznamu prosím vyberte nejpříhodnější odvětví, ve kterém se uskutečnila vaše dlouhodobá stáž:

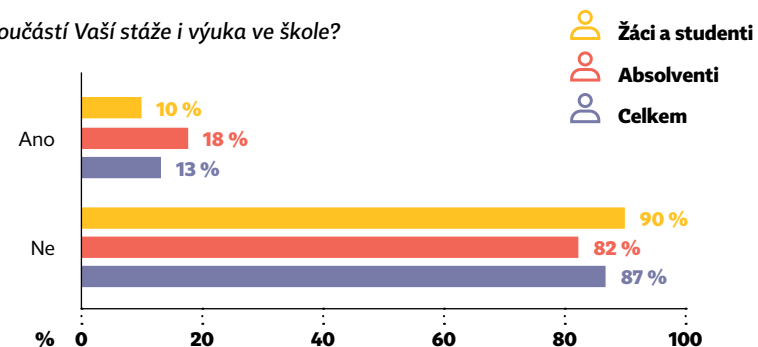
Výuka ve škole jako součást stáží

Výrazná většina stáží probíhala při výkonu odborných činností v podnicích, a to jak v případě žáků či studentů, tak i absolventů. Výuka ve škole tak byla součástí jen nízkého počtu stáží. Tyto údaje potvrzují specifický ráz stáží žáků, studentů a absolventů odborných škol oproti jejich kolegům z jiných druhů škol: ukazují, že pro odborné školství je příznačný vysoký podíl učení prostřednictvím práce.

Graf č. 23

Výuka ve škole jako součást stáže

Byla součástí Vaší stáže i výuka ve škole?

Obavy či bariéry účastníků před výjezdem na stáž

V dotazníku měli účastníci stáží také vyjádřit, jaké obavy měli před výjezdem na stáž. Na výběr měli osm možností, a u každého druhu obav pak měli uvést i míru těchto obav prostřednictvím volby některého z pěti stupňů, z nichž dva byly pozitivní (vyjadřující převažující obavy), jeden neutrální (vyjadřující jen jistou míru obav) a dva negativní (vyjadřující malou míru obav nebo vůbec žádné obavy).

Z odpovědí vyplynulo, že relativně nejvyšší míru obav před výjezdem na stáž měli respondenti z dlouhého odloučení od blízkých osob. U této varianty obav jako u jediné byl podíl obav převažující. Tato obava stála na prvním místě jak ve skupině žáků a studentů, tak i ve skupině absolventů. Umístění těchto obav na prvním místě je pochopitelné, protože pravděpodobně žádný z respondentů na tak dlouhou dobu sám v zahraničí ještě nikdy nebyl. Tyto obavy vyplývají z dosud neabsolvovaného delšího pobytu v neznámém prostředí, nikoli ze stávajících znalostí či dovedností respondentů.

Na druhém místě stály obavy z administrativy spojené se zařizováním výjezdu – jejich podíl je druhý nejvyšší jak u žáků a studentů, tak i u absolventů. Druhé místo v pořadí osmi sledovaných obav je poněkud překvapivé, protože administrativu spojenou s výjezdem na stáž zařizují pracovníci vysílající školy, nikoliv účastníci stáží.

Na třetím místě byly obavy z nutnosti spolehnout se na stáži pouze na sebe.

Obavy z nedostatečné jazykové vybavenosti byly čtvrtým nejčastějším typem obav v celém souboru respondentů; podíl odpovědí na prvních třech stupních míry obav

dosáhl 38 %. Tento podíl je sice ve skupině žáků a studentů a ve skupině absolventů podobný, avšak zatímco u absolventů se umístil na třetím místě, u žáků a studentů až na místě sedmém. Zdá se, že toto odlišné pořadí zmiňovaných obav je ovlivněno většími zkušenostmi absolventů oproti zkušenostem žáků či studentů.

Obavy z nedostatečných odborných zkušeností a dovedností vyjádřilo rovněž 38 % respondentů a tyto obavy tak zaujaly páté místo v pořadí nejčastějších obav. U žáků a studentů byly na čtvrtém místě a u absolventů na pátém místě. Umístění obav z nedostatečných odborných zkušeností a dovedností v pořadí až dalších místech než obav z nedostatečných jazykových dovedností, může svědět k interpretaci, že svými odbornými znalostmi a dovednostmi si byli stážisté před výjezdem více jisti než dovednostmi cizojazyčnými.

Pochopitelné je umístění obav ze zameškání učiva či termínů ve škole, které jsou v pořadí šesté v celém souboru respondentů. Tyto obavy vyjádřilo 38 % všech respondentů, avšak značně se liší u obou sledovaných skupin. U žáků či studentů se s podílem 42 % umístily hned na třetím místě žebříčku obav, zatímco u absolventů to bylo 15 %, což znamenalo sedmé, předposlední místo. I když je zjištěný podíl u absolventů nízký, je stále příliš vysoký vzhledem k tomu, že absolventi nemuseli mít žádné obavy ze zameškání učiva či termínů ve škole. Finanční stránka výjezdu vyvolala obavy u 33 % respondentů. Výsledek lze ovšem interpretovat i tak, že asi dvě třetiny účastníků stáží neměly obavy z finančních problémů spojených s účastí na stáži. Poslední, osmé místo zaujaly obavy z přerušení či ztráty práce, jejichž podíl v celém souboru absolventů dosáhl 11,5 %, zatímco ve skupině žáků a studentů byl pochopitelně nulový.

Graf č. 24

Obavy či bariéry

		Celkem	Žáci a studentí	Absolventi
Nedostatečná jazyková vybavenost	Zcela	1 %	0 %	3 %
	Do velké míry	15 %	15 %	15 %
	Do jisté míry	22 %	21 %	23,5 %
	Velmi málo	34 %	35 %	32 %
	Vůbec	28 %	29 %	26,5 %
Nedostatečné odborné zkušenosti a dovednosti	Zcela	1 %	0 %	3 %
	Do velké míry	4 %	4 %	3 %
	Do jisté míry	33 %	37,5 %	26,5 %
	Velmi málo	30,5 %	31 %	29 %
	Vůbec	32 %	27 %	38 %

Zameškání učiva či termínů ve škole	Zcela	2 %	0 %	5 %
	Do velké míry	14 %	18 %	5 %
	Do jisté míry	22 %	29,5 %	5 %
	Velmi málo	16 %	18 %	10 %
	Vůbec	47 %	34 %	75 %
Přerušení či ztráta práce	Zcela	0 %	0 %	0 %
	Do velké míry	2 %	0 %	4 %
	Do jisté míry	9 %	11 %	8 %
	Velmi málo	15 %	22 %	8 %
	Vůbec	74 %	67 %	81 %
Finanční stránka výjezdu	Zcela	6 %	7 %	6 %
	Do velké míry	13 %	13 %	12 %
	Do jisté míry	14 %	16 %	12 %
	Velmi málo	27 %	36 %	15 %
	Vůbec	40,5 %	29 %	56 %
Administrativa spojená se zařizováním výjezdu	Zcela	9 %	6 %	12 %
	Do velké míry	15 %	19 %	9 %
	Do jisté míry	25 %	27 %	21 %
	Velmi málo	28 %	27 %	30 %
	Vůbec	23,5 %	21 %	27 %
Dlouhé odloučení od blízkých osob	Zcela	2,5 %	2 %	3 %
	Do velké míry	16 %	19 %	12 %
	Do jisté míry	34 %	32 %	36 %
	Velmi málo	26 %	28 %	24 %
	Vůbec	21 %	19 %	24 %
Nutnost spoolehnot se pouze na sebe	Zcela	7 %	10 %	3 %
	Do velké míry	13 %	19 %	6 %
	Do jisté míry	19,5 %	12,5 %	29 %
	Velmi málo	23 %	25 %	21 %
	Vůbec	37 %	33 %	41 %

Kromě uvedených obav mohli respondenti ještě připojit prostřednictvím otevřené odpovědi i další obavy. Z mála odevzdaných odpovědí v této sekci reprodukuje dvě takové:

- *Opravdu velmi jsem se bála, do jaké rodiny budu ubytovaná. Pak jsem také byla hodně nervózní z firmy, ve které budu pracovat, do doby, než jsem se dověděla, že budu v ADC – to jsem pak byla nadšená.*
- *Spolustážista nebyl nejmilejší člověk a museli jsme spolu trávit spoustu času navzdory antipatiím.*

Ze zjištěných údajů je patrné, že obavy stážistů před výjezdem se vztahovaly především k delšímu odloučení od blízkých osob a k nutnosti spoléhat se na sebe více než v domácím prostředí. Další obavy se týkaly dostatečnosti jazykových a odborných znalostí a dovedností respondentů. Všechny sledované druhy obav kromě jednoho (delší odloučení od blízkých osob) však měla vždy jen menšina respondentů, takže zjištěný výsledek je pozitivní – většina respondentů tyto obavy neměla.

Překonávání obav

Respondenti mohli vyjádřit otevřenými odpověďmi také to, jak obavy ze stáže překonávali. Vyjádřilo se 12 respondentů, mezi jejichž odpověďmi byly i tyto:

- *Asi jako každý jsem se bála jet sama do neznáma na celé 3 měsíce, ale tyto obavy jsem překonala, protože Anglii miluju a tohle byla jedinečná a neopakovatelná příležitost. Také jsem věděla, že vždy budu moci kontaktovat minimálně jednoho člověka, na kterého se můžu spolehnout.*
- *Poradila jsem se s rodinou a přáteli.*
- *Bariéry překonal pocit vzrušení z poznávání nových míst a lidí.*
- *Prostě jsem si řekl, že tahle nabídka už se nemusí opakovat.*

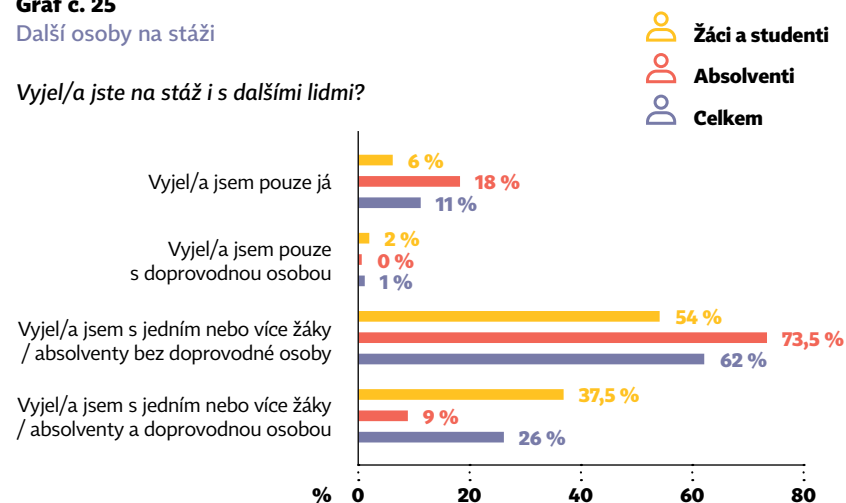
Přítomnost doprovodných osob

Téměř dvě třetiny respondentů vyjely na stáž spolu s jedním nebo více účastníky bez doprovodných osob. Tato nejčastější varianta je mírně nižší, avšak přesto nejčastější ve skupině žáků či studentů, kde se vyskytla u 54 % respondentů této skupiny, zatímco ve skupině absolventů to bylo v téměř třech čtvrtinách stáží. Druhou nejčastější možností byl výjezd spolu s jedním nebo více účastníky, avšak i s doprovodnou osobou. Vyskytla se ve čtvrtině případů s tím, že se podíl této možnosti výrazně lišil ve skupině žáků a studentů a ve skupině absolventů. Nízký podíl ve skupině absolventů je ovlivněn i vyšším věkem absolventů, který nevyžaduje účast doprovodné osoby. Ostatně zmíněných 9 % je jediným podílem odpovědí potvrzujících přítomnost doprovodných osob, takže naopak 91 % absolventů vyjelo na stáž bez doprovodné osoby.

Graf č. 25

Další osoby na stáži

Vyjel/a jste na stáž i s dalšími lidmi?

Jak je patrné, u dlouhodobých stáží vyjžděla na stáž většina účastníků bez doprovodných osob.

Respondenti, kteří odpověděli, že na stáž vyjeli sami, také mohli vyjádřit svůj názor na to, zda by na stáži uvítali přítomnost dalších osob. Odpovědělo jich devět, z nichž většina sdělila, že přítomnost dalších osob na stáži nepostrádali. Z komentářů respondentů lze uvést:

- *Určitě je lepší, když na tak dlouhou dobu s vámi může jet někdo z blízkého okolí.*
- *Nejprve mě děsilo, že tam budu úplně sama. Doprava tam a zpátky, cizí země, cizí jazyk. Ale nakonec jsem byla hrozně ráda, že jsem jela sama. Bylo to hrozně osvobozující a dodalo mi to kuráž. Velkou oporu jsem také našla u kolegů z přijímací organizace.*
- *Ze začátku se mnou byl spolužák, ale dvě třetiny projektu jsem strávil sám. Obojí mělo svoje klady i zápory, ale se spolužákem mi to vyhovovalo víc.*

Pomoc dalších osob

Zjištěné údaje poskytují jednoznačnou výpověď: 87 % respondentů sdělilo, že jim přítomnost dalších osob na stáži pomohla. Dalšími osobami jsou v této souvislosti spolužáci, resp. kolegové a doprovodné osoby z řad učitelů. Jak vyplývá z odpovědí, přítomnost dalších osob stážistům pomohla překonávat pocit osamělosti, komunikovat jak v rodném, tak i cizím jazyce, při trávení volného času, při řešení problémů apod. Ocenění přítomnosti dalších osob na stáži je natolik jednoznačné, že vyvolává doporučení vysílajícím organizacím, aby na dlouhodobé stáže vysílali stážisty, pokud

možno v malých skupinách. Jen 7 ze 60 respondentů sdělilo, že jim přítomnost dalších osob nepomohla.

Příklady odpovědí:

- Ano, mohli jsme mezi sebou komunikovat, necítili jsme se sami v cizí zemi. Mohli jsme si sdělovat pocity z práce a řešit problémy společně.
- Ano. Byla jsem s kamarády, takže odloučení od rodiny a příbuzných nebylo tak intenzivní.
- Určitě. Nebyl jsem v tom aspoň sám. Bydleli jsme spolu všichni na bytě. Tudiž jsem si měl s kým popovídat, vyrazit do města a podobně. Vždy je lepší mít u sebe někoho, koho znáte, a je ze stejné země.
- Nepomohla. Moc jsme si lidsky nasedli a každý jsme tam byli sám za sebe.

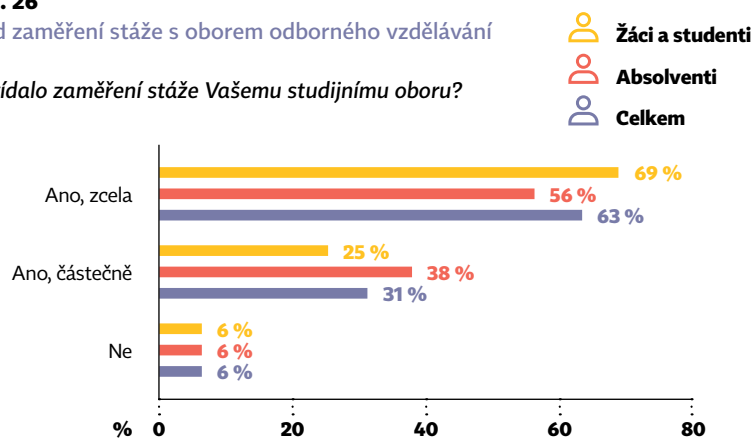
Soulad zaměření stáže s oborem odborného vzdělávání

Podle zjištěných údajů byl obsah dlouhodobé stáže zcela v souladu s oborem odborného vzdělávání účastníků v téměř dvou třetinách případů. Ve skupině žáků a studentů byl ještě vyšší, zatímco ve skupině absolventů nižší, avšak přesto nadpoloviční. Téměř třetina respondentů sdělila, že obsah stáže byl částečně v souladu s jejich oborem odborného vzdělávání s tím, že ve skupině žáků a studentů byl nižší než ve skupině absolventů. Tyto údaje jsou pozitivní, vyplývá z nich totiž, že jen ve výjimečných případech nebylo zaměření stáže v souladu s oborem odborného vzdělávání účastníků.

Graf č. 26

Soulad zaměření stáže s oborem odborného vzdělávání

Odpovídalo zaměření stáže Vašemu studijnímu oboru?

V další části dotazníku měli respondenti popsat, čím se zaměření jejich stáže lišilo od jejich oboru. Na tuto otázku odpovídali jen ti respondenti, jejichž zaměření stáže se částečně nebo zcela lišilo od studovaného nebo absolvovaného oboru. Své odpovědi poskytlo 29 respondentů. Jak je však z následujících příkladů patrné, ne vždy to

účastníci hodnotili negativně, protože šlo zpravidla o odborné činnosti blízké danému oboru odborného vzdělávání:

- Já studovala obor zaměřený na technologii potravin v pekárenství a pracovala jsem v Itálii v cukrárně. Byla to úžasná zkušenost, ale ze školy jsem cukrařinu neznala.
- Nepracoval jsem přímo v mém oboru, ale mojí hlavní náplní práce byla administrativa, která se mi bude hodit i v mém studovaném oboru.
- Studuji cestovní ruch, moje stáž byla spíše k hotelnictví, ale to má hodně společného, zaměření stáže mi nevadilo a bylo perfektní.
- Studuji obor Elektrotechnika v inteligentních stavbách. Náplní mé práce v zahraničí byl IT servis a správa sítě.
- Jsem dentální hygienistka a na stáži jsem vykonávala spíše práci sestry zubní.
- Mé studium zahrnovalo spíše organizaci přepravy, v rámci projektu jsem pracoval ve skladu. Obojí je v oboru logistika a vzájemně na sebe navazuje, ale není to stejné.

Jak stáž účastníkům pomohla zlepšit jejich kompetence

K nejdůležitějším dopadům stáží patří zlepšení kompetencí jejich účastníků. V dotazníku jich bylo uvedeno celkem devět typů, přičemž u každého z nich měli respondenti pomoci pětistupňové škály sdělit, do jaké míry jim stáž pomohla danou kompetenci zlepšit (viz graf č. 27).

Podle odpovědí respondentů jim stáž pomohla nejvíce zlepšit schopnost pracovat v mezinárodním prostředí. V pořadí dalších kompetencí zlepšených prostřednictvím stáže následovala

- komunikace v cizím jazyce v pracovním prostředí,
- komunikace a schopnost týmové spolupráce,
- povědomí o charakteristikách jednotlivých pracovišť,
- rozvoj dovedností klíčových pro obor odborného vzdělávání,
- používání specializované a/nebo technické dokumentace,
- obsluhovat specializované stroje a zařízení,
- interpersonální dovednosti, např. služby pro zákazníky, vyjednávání, prodej,
- používání nejnovějších technologií nebo softwaru.

Pořadí těchto kompetencí bylo stejné i v každé z obou skupin respondentů, tj. jak ve skupině žáků a studentů, tak i ve skupině absolventů. Rozdíly v procentních podílech odpovědí jsou v těchto skupinách u jednotlivých kompetencí (oproti podílům v celém souboru respondentů) natolik nepatrné, že je neuvádíme.

Zjištěné údaje potvrzují již dříve deklarované přínosy zahraničních stáží, uváděné například v závěrečných zprávách o realizaci projektů mobility nebo v práci citované v úvodní části této zprávy. Jak je také patrné, u všech devíti sledovaných kompetencí přesáhl podíl odpovědí v prvních třech stupních polovinu, takže lze říct, že většině stážistů pomohla stáž zlepšit všechny zmiňované kompetence. Že jsou na prvních dvou místech kompetence, jež lze rozvíjet právě na stáži v zahraničí, opět prokazuje značné přínosy těchto stáží.

Graf č. 27

Zlepšení kompetencí

		Celkem	Žáci a studenti	Absolventi
Komunikace v cizím jazyce v pracovním prostředí	Zcela	25 %	27 %	21 %
	Do velké míry	46 %	48 %	42 %
	Do jisté míry	25 %	21 %	30 %
	Velmi málo	5 %	4 %	6 %
	Vůbec	0 %	0 %	0 %
Používání specializované a/ nebo technické dokumentace	Zcela	10 %	9 %	12,5 %
	Do velké míry	29,5 %	28 %	31 %
	Do jisté míry	37 %	37 %	37,5 %
	Velmi málo	15 %	15 %	16 %
	Vůbec	8 %	11 %	3 %
Používání nejnovějších technologií nebo softwaru	Zcela	11 %	9,5 %	12,5 %
	Do velké míry	18 %	17 %	19 %
	Do jisté míry	26 %	29 %	22 %
	Velmi málo	28 %	29 %	28 %
	Vůbec	18 %	17 %	19 %
Schopnost obsluhovat specializované stroje a zařízení	Zcela	7 %	5 %	10 %
	Do velké míry	20 %	28 %	10 %
	Do jisté míry	39 %	38,5 %	40 %
	Velmi málo	13 %	15 %	10 %
	Vůbec	20 %	13 %	30 %
Rozvoj dovedností, které jsou klíčové pro můj obor	Zcela	16 %	15 %	18 %
	Do velké míry	32 %	40 %	21 %
	Do jisté míry	35 %	27 %	45,5 %
	Velmi málo	15 %	17 %	12 %
	Vůbec	2,5 %	2 %	3 %
Povědomí o charakteristikách jednotlivých pracovišť	Zcela	17,5 %	19 %	15 %
	Do velké míry	41 %	31 %	54,5 %
	Do jisté míry	31 %	38 %	21 %
	Velmi málo	7,5 %	8,5 %	6 %
	Vůbec	2,5 %	2 %	3 %

Komunikace a schopnost týmové spolupráce

Zcela	25 %	21 %	30 %
Do velké míry	44 %	52 %	33 %
Do jisté míry	25 %	21 %	30 %
Velmi málo	6 %	6 %	6 %
Vůbec	0 %	0 %	0 %

Schopnost pracovat v mezinárodním prostředí

Zcela	46 %	42 %	51,5 %
Do velké míry	33 %	37,5 %	27 %
Do jisté míry	18,5 %	17 %	21 %
Velmi málo	1 %	2 %	0 %
Vůbec	1 %	2 %	0 %

Interpersonální dovednosti (např. služby pro zákazníky, vyjednávání, prodej)

Zcela	17 %	19,5 %	13 %
Do velké míry	21 %	24 %	17 %
Do jisté míry	25 %	22 %	30 %
Velmi málo	21 %	22 %	20 %
Vůbec	15,5 %	12 %	20 %

Aspekty každodenního života během stáže

Respondenti také vyjadřovali svá stanoviska týkající se aspektů každodenního života během stáže. Dotazník je vybízel k tomu, aby popsali míru své spokojenosti s celkově osmi aspekty stáže. Zjištěné odpovědi ukazují, že stážisté byli se všemi sledovanými aspekty stáže spokojeni. Míru své spokojenosti vyjádřili respondenti volbou jednoho ze čtyř stupňů: rozhodně spokojen, spíše spokojen, spíše nespokojen, rozhodně nespokojen. V následujícím výčtu jsou uvedeny jednotlivé aspekty v pořadí od nejvyšší míry spokojenosti k nejnižší a u každého aspektu je vyčíslen podíl odpovědí s prvním a druhým stupněm na celkovém podílu odpovědí, a to v celém souboru respondentů:

- začlenění do místní komunity,
- osobní přínosnost stáže,
- začlenění do pracovního kolektivu,
- doprava,
- začlenění mezi ostatní účastníky výjezdu,
- pracovní a odborná přínosnost stáže,
- kvalita ubytování,
- dostupnost lékařské péče.

Zjištěné údaje je třeba vzhledem k vysoké míře odpovědí vyjadřujících spokojenost označit jako velmi pozitivní: u šesti z osmi sledovaných aspektů přesahuje podíl těchto odpovědí 90 % a i u zbývajících dvou aspektů je velmi vysoký. Míra uváděných údajů se v obou skupinách respondentů (žáci či studenti a absolventi) oproti údajům za celý soubor respondentů sice liší, avšak ve velmi nepatrné míře.

Graf č. 28

Aspekty každodenního života během stáže

		Žáci a studenti Absolventi		
		Celkem	Žáci a studenti	Absolventi
Pracovní / odborná přínosnost stáže	Rozhodně spokojen/a	56 %	56 %	54,5 %
	Spíše spokojen/a	37 %	35 %	39 %
	Spíše nespokojen/a	6 %	6 %	6 %
	Rozhodně nespokojen/a	1 %	2 %	0 %
Osobní přínosnost stáže	Rozhodně spokojen/a	72 %	75 %	67 %
	Spíše spokojen/a	23,5 %	21 %	27 %
	Spíše nespokojen/a	5 %	4 %	6 %
	Rozhodně nespokojen/a	0 %	0 %	0 %
Začlenění mezi ostatní účastníky výjezdu	Rozhodně spokojen/a	71 %	66 %	78 %
	Spíše spokojen/a	24 %	27 %	19 %
	Spíše nespokojen/a	4 %	4,5 %	3 %
	Rozhodně nespokojen/a	1 %	2 %	0 %
Začlenění do místní komunity	Rozhodně spokojen/a	60 %	64 %	54,5 %
	Spíše spokojen/a	39 %	34 %	45,5 %
	Spíše nespokojen/a	1 %	2 %	0 %
	Rozhodně nespokojen/a	0 %	0 %	0 %
Začlenění do pracovního kolektivu	Rozhodně spokojen/a	63 %	58 %	70 %
	Spíše spokojen/a	32 %	35 %	27 %
	Spíše nespokojen/a	2,5 %	2 %	3 %
	Rozhodně nespokojen/a	2,5 %	4 %	0 %
Dostupnost lékařské péče	Rozhodně spokojen/a	47 %	43 %	55 %
	Spíše spokojen/a	40 %	46 %	30 %
	Spíše nespokojen/a	9 %	9 %	10 %
	Rozhodně nespokojen/a	4 %	3 %	5 %

Kvalita ubytování	Rozhodně spokojen/a	52 %	48 %	58 %
	Spíše spokojen/a	36 %	35 %	36 %
	Spíše nespokojen/a	10 %	12,5 %	6 %
	Rozhodně nespokojen/a	2,5 %	4 %	0 %
Doprava	Rozhodně spokojen/a	61 %	54 %	72 %
	Spíše spokojen/a	34 %	40 %	25 %
	Spíše nespokojen/a	1 %	2 %	0 %
	Rozhodně nespokojen/a	4 %	4 %	3 %

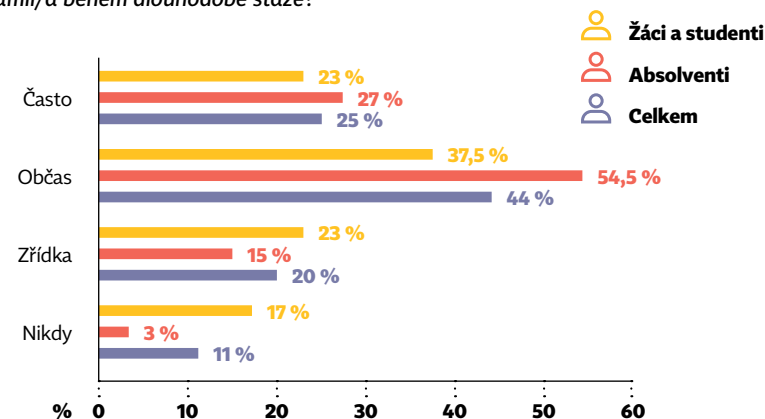
Trvání kontaktů stážistů s lidmi a organizacemi ze stáže

Většina účastníků stáží byla i po návratu ze stáže v častém nebo hlavně občasném spojení s lidmi, s nimiž se během dlouhodobé stáže seznámila. Ve skupině žáků či studentů probíhala komunikace méně než ve skupině absolventů. V malé míře již stážisté udržují kontakty s organizacemi, v nichž stáž probíhala. V celém souboru respondentů je jich jen 22 % a i v těchto případech jde hlavně o kontakty občasně.

Graf č. 29

Trvání kontaktů stážistů s lidmi a organizacemi ze stáže

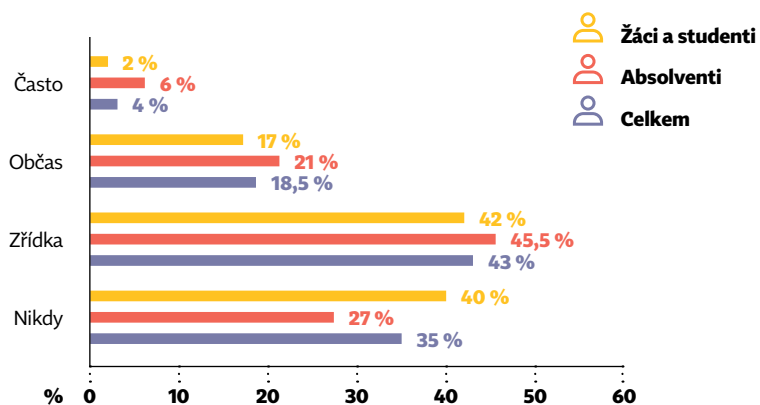
Jak často jste v kontaktu s lidmi, s nimiž jste se seznámil/a během dlouhodobé stáže?

Graf č. 30

Trvání kontaktů stážistů s lidmi a organizacemi ze stáže

Jak často jste v kontaktu se zahraničními společnostmi nebo vzdělávacími institucemi, s nimiž jste se seznámil/a během dlouhodobé stáže?

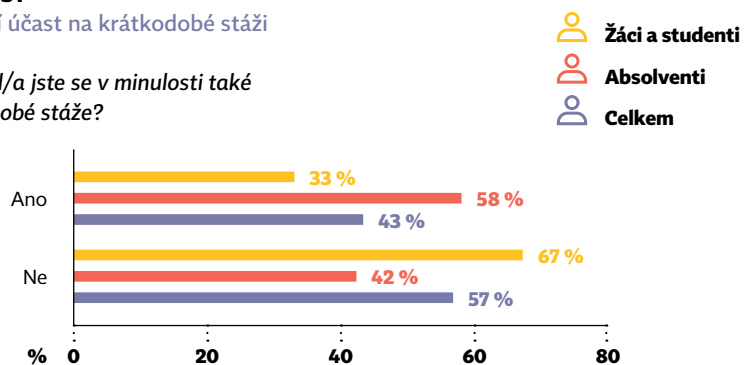
Dřívější účast respondentů na krátkodobé stáži

Na 57 % respondentů se dříve krátkodobé stáže nezúčastnilo, naproti tomu 43 % ano. Tato proporce je však odlišná ve skupině žáků a studentů oproti skupině absolventů. Zatímco z žáků či studentů jich na krátkodobé stáži zatím nebyly dvě třetiny, více než polovina absolventů na krátkodobé stáži již byla.

Graf č. 31

Dřívější účast na krátkodobé stáži

Účastnil/a jste se v minulosti také krátkodobé stáže?

Vliv dřívější účasti na krátkodobé stáži na rozhodnutí vyjet na dlouhodobou stáž

Dřívější účast na krátkodobé stáži respondenty pozitivně ovlivnila při rozhodování o účasti na dlouhodobé stáži, a to v několika směrech:

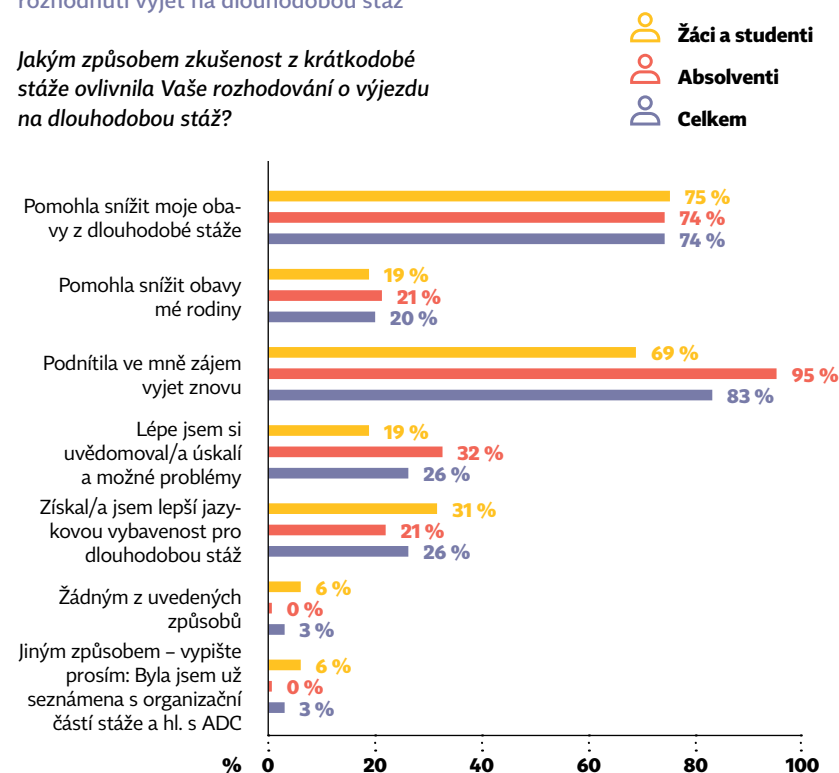
- podnítila zájem vyjet znovu u výrazné většiny respondentů (83 %),
- pomohla snížit obavy z dlouhodobé stáže rovněž u většiny respondentů (74 %),
- jediný respondent sdělil, že dřívější účast na krátkodobé stáži jeho rozhodování neovlivnila.

Údaje ve skupinách žáků či studentů i absolventů jsou podobné. U absolventů téměř všichni uvedli, že dřívější stáž podnítila jejich zájem zúčastnit se i stáže dlouhodobé. Účast na dřívější krátkodobé stáži také pomohla vyššímu podílu absolventů uvědomit si úskalí a možné problémy. Naopak vliv dřívější krátkodobé stáže na zlepšení cizojazyčných dovedností byl ve skupině absolventů nižší než ve skupině žáků a studentů.

Graf č. 32

Vliv dřívější účasti na krátkodobé stáži na rozhodnutí vyjet na dlouhodobou stáž

Jakým způsobem zkušenost z krátkodobé stáže ovlivnila Vaše rozhodování o výjezdu na dlouhodobou stáž?

Přínosy dlouhodobé stáže oproti stáži krátkodobé

Na otázku, zda existují nějaké přínosy, které respondenti získali až na dlouhodobé stáži (a nikoli na krátkodobé), odpovědělo všech 35 respondentů se zkušeností s krátkodobou stáží. Nejčastěji odpověděli, že dlouhodobá stáž jim umožnila přesvědčit se o tom, že si dnes připadají samostatnější nebo že získali vyšší sebevědomí. Za druhý přínos dlouhodobé stáže označili zlepšení cizojazyčných dovedností. V několika odpovědích se jako přínos dlouhodobé stáže vyskytlo poznání mentality a pracovních zkušeností lidí v jiné zemi.

Negativní zkušenosti z dlouhodobé stáže oproti krátkodobé

Na tuto otázku odpovědělo opět všech 35 respondentů, kteří již dříve absolvovali krátkodobou stáž. Jejich nejčastější odpovědí bylo sdělení, že žádné negativní zkušenosti z dlouhodobé stáže nemají. V dalších odpovědích se vyskytly odkazy na odloučení, nekvalitní ubytování, nesympatického spolustážistu nebo okrádajícího taxikáře. Příklad negativní zkušenosti:

Zacházení se zaměstnanci, a hlavně studenty ze zahraničí v jedné z firem. Ale osobně si myslím, že toto je problém pouze té společnosti, kam mě, a ještě dva další studenty tamější instituce vyslala, jelikož ta firma má (co se zaměstnanců týče) velmi špatnou pověst, ať už v té instituci, tak i mezi lidmi ve městě.

Doporučení účasti na dlouhodobé stáži

Součástí dotazníku byla také otázka, jak je pravděpodobné (na škále od 0 do 10), že by stáž v zahraničí doporučili dalším žákům či studentům středních či vyšších odborných škol. Odpovědi na tuto otázku ukázaly, že by takovou stáž doporučili: doporučení na nejvyšším stupni 10 vyjádřily tři čtvrtiny (74 %) respondentů a podíl doporučujících odpovědí na třech nevyšších stupních (8, 9, 10) dosáhl 91,5 %. I z těchto údajů lze usuzovat, že účastníci na stáž vzpomínají v dobrém a oceňují její přínosy.

Zhodnocení stáže

Dotazník posléze respondenty vybízel, aby v několika větách shrnuli svůj celkový dojem ze stáže. Popis těchto dojmů osmi desítek respondentů je značně rozsáhlý, a protože jde o otevřené odpovědi, je jen sotva možné tyto odpovědi shrnout do několika obsahově specifických kategorií. Proto jsou vybrány odpovědi posouzené jako výstižné. Z celkového počtu zhodnocení stáže je jich pětina. Výrazná převaha pozitivních dojmů odpovídá jejich podílu ve všech odpovědích.

Příklady celkového pozitivního hodnocení stáží:

- *Byla to moje nejlepší životní zkušenost a velmi ráda bych to ještě mnohokrát zopakovala.*
- *Bylo to velmi přínosné a rozhodně bych jela znovu. Bylo okolo toho hodně práce a dohánění ve škole, ale stálo to za to.*

- *Celkový dojem je nadmíru skvělý. Ubytování, možnosti, pracovní místo i kolegové byli skvělí. Zlepšili jsme si komunikační dovednosti, způsob organizace času a různých akcí a naučili se určité zodpovědnosti v osobním životě. Rozhodně bych doporučovala jet všem studentům, kteří tuto možnost mají.*
- *Stáž pro mě byla pravděpodobně nejlepší zkušenost z celého studia na střední škole. I když jsem nepracovala v oboru, který jsem vystudovala, dala mi stáž spoustu jiných důležitých věcí. Pomohla mi dospět a uvědomit si, jak chci dále pokračovat. Byla to hlavně skvělá zkušenost, díky které jsem poznala sama sebe a to, jak se chci dále rozvíjet.*
- *Stáž pro mě měla velký přínos. Začátek nebyl snadný a bylo zde poměrně dost momentů, kdy nešlo všechno, jak bych si představovala. Ale i přes to všechno jsem velmi spokojená, že jsem se rozhodla stáže zúčastnit. Své rozhodnutí bych nezměnila.*
- *Úžasná zkušenost. V životě jsem nedostal lepší šanci, jako byla tato a možná už ani nikdy nedostanu. Práce byla super. Pracoval jsem jako operátor CNC strojů a naučil jsem se tam za 3 měsíce více než za 4 roky ve škole. Chvilí jsem pracoval i na PC spolu se studentem z Německa, což je obrovská zkušenost. Poznal jsem zemi, měl jsem ty nejlepší „náhradní rodiče“. Za mě za jedna.*

V dalších pozitivních odpovědích jsou uváděny i příklady odborných činností, které stážisté vykonávali:

- *Pracovala jsem v denním stacionáři pro handicapované a doslova jsem si tuhle práci zamilovala. Velmi se mi líbil přístup pracovníků a zlepšil se můj vztah ke studovanému oboru. Díky této stáži jsem si uvědomila, že v oboru, který jsem studovala 4 roky, chci i nadále pokračovat, a také to, že bych tuhle práci ráda v dospělosti dělala.*
- *Pracoval jsem jako kuchař v typické saské restauraci. Kolektiv byl zde strašně přátelský, velmi pěkně mě přijali do týmu. Práce mě bavila. Prostě super. Byl jsem zde 3 měsíce. Vedení mi při konci stáže dokonce nabídlo pracovní možnost zde zůstat a nastoupit jako stálý zaměstnanec. Jelikož ale chci ještě studovat, tak jsem odmítl. Ale mám telefonní kontakt a tím, že kdykoliv se ozvu, mám zde dveře otevřené.*
- *Pracovala jsem zejména pro incoming department společnosti, která zajišťovala stáže v rámci programu Erasmus+. Díky tomu jsem poznala okolo 100 lidí z různých koutů Evropy a zároveň mohla do hloubky poznávat italskou kulturu. Zemi jsem si zamilovala. Prováděla jsem studenty celým procesem adaptace v cizí zemi, prováděla po Vicenze a Benátkách. Práce mě velmi bavila a nemohu být za ni víc vděčná.*

Příklady pozitivních odpovědí týkajících se postupné adaptace stážistů:

- *Dva nebo tři týdny mi trvalo si zvyknout na tamní kulturu a na způsob chodu práce, ale poté, když jsem se ve všim sžil, bylo vše v pořádku. Čím více jsme se s kolegy poznávali, dostával jsem víc a víc rozdílných úkolů a více zodpovědnosti. Překážka byla jazyková bariéra, ovšem vždy jsem se dokázal domluvit buď využitím italského či anglického jazyka. Celkově stáž hodnotím velmi kladně, protože mi otevřela oči, leccos jsem se o sobě dověděl a leccemu mě naučila.*
- *Občas to bylo těžší. Ale jsem rád, že jsem se mohl zúčastnit.*
- *Stáž pro mě měla velký přínos. Začátek nebyl snadný a bylo zde poměrně dost momentů, kdy nešlo všechno, jak bych si představovala. Ale i přes to všechno jsem velmi spokojená, že jsem se rozhodla stáže zúčastnit. Své rozhodnutí bych nezměnila.*

A příklad zcela ojedinělého negativního hodnocení. Tento příklad ukazuje, jak důležitá je kvalitní příprava mobility a výběr přijímající organizace. Pokud realizátor projektu nemá možnost dobré komunikace a zásahu do výběru koncových podniků, může se to velmi nepříznivě projevit na průběhu stáže:

- *Společnost, kde jsem pracovala, vede člověk, který bere spoustu lidí jako podřadné. Zaměstnanci, kteří dělali svou práci poctivě, bohužel postupně odešli a majitel si dosadil nové zaměstnance, kteří pro něj donášeli. Po odchodu člověka, který měl na starost naše ubytování, to bylo velmi náročné. Opravit např. netekoucí teplou vodu trvalo i 3 dny. Věčně padala elektřina, rozbitá pračka atd. Celkově nebyť pár dobrých a kvalitních zaměstnanců, by byl otřesný dojem z firmy. Lokalita místa byla skvělá. Portugalsko je krásné. Také mi to dalo uvědomění si, jak nenechat ostatní se ke mně chovat.*

Závěrečné slovo

V poslední části dotazníku dostali respondenti ještě možnost dodat cokoliv na závěr svých sdělení. Využila ji asi čtvrtina respondentů. Čtvrtinu odpovědí tvoří poděkování za možnost vyjet na stáž, popř. za zájem o názory respondentů. Další odpovědi většinou opět vyjadřují spokojenost se stáží nebo doporučení zúčastnit se jí.

- *Každý, kdo má příležitost, ať rozhodně jede!*
- *Všem, kdo uvažují o této stáži, bych řekl, aby přestali uvažovat a šli do toho, protože tato stáž dost zásadně ovlivnila můj život v pozitivním smyslu.*
- *Jen díky programu Erasmus+ se za 3 měsíce stěhuji do zahraničí. Konkrétně do Polska a díky mé zkušenosti vím, že se dokážu naučit jazyk a být v práci plnohodnotný zaměstnanec. Za jiných okolností bych měla určitě strach a nejspíš bych se nepřestěhovala. Přála bych všem dlouhodobou stáž.*
- *I špatné zkušenosti ze stáže posílí člověka v následném životě. Stáž je důležitá pro vědomí dalších možností v životě.*

Shrnutí

Získané odpovědi účastníků dlouhodobých mobility umožňují vyjádřit tyto hlavní závěry:

- Nejčastější délkou stáží byly 3–4 měsíce.
- V souboru respondentů mírně převažovali žáci či studenti.
- Žákům či studentům bylo v době výjezdu nejčastěji 19 let, absolventům většinou 20 let.
- Nejvíce respondentů odpovídalo z oborů ukončovaných maturitní zkouškou.
- Nejvíce stážistů se vzdělávalo v oborech technických, v oborech služeb, obchodu či administrativy a informačních technologií.
- Vysoce převažovaly stáže v podnicích.
- K hlavním obavám stážistů před výjezdem patřily obavy z dlouhého odloučení od blízkých osob, obavy z nutnosti spolehnout se jen na sebe a v případě žáků či studentů i obavy ze zameškání učiva či termínů ve škole; obavy z dlouhodobé stáže však vyjádřila jen menšina respondentů.

- Nejčastěji stážisté vyjeli na stáž spolu s jedním nebo více účastníky, což stážisté považovali za příznivější, než kdyby vyjeli jen sami.
- Obsah stáží převážně odpovídal studovanému nebo absolvovanému oboru stážistů.
- Dřívější účast na krátkodobé stáži zvýšila zájem respondentů o dlouhodobou stáž a také snížila obavy ze stáže.
- Stážisté deklarovali, že prostřednictvím stáže si výrazně zlepšili své kompetence. Za další přínosy dlouhodobé stáže označili respondenti získání přesvědčení o své samostatnosti a zvýšení svého sebevědomí.
- Absolvované dlouhodobé stáže hodnotili jejich účastníci vysoce pozitivně a svým potenciálním následovníkům by doporučili, aby se jich také zúčastnili.

ZÁVĚRY

Odpovědi účastníků umožnily získat o dlouhodobých stážích nové informace, a tím přispěly k celkové užitečnosti šetření o bariérách dlouhodobých mobilit. Především potvrdily přínosy, a tím i užitečnost dlouhodobých mobilit jak pro školy, které projekty mobility realizují, tak i pro účastníky stáží. Jak v šetření výslovně sdělili pracovníci škol, práce na přípravě a realizaci projektů mobilit stojí za vynakládané úsilí, čas a náklady, jež jsou s těmito projekty spojené, protože jejich přínosy je převažují.

Zjištěné bariéry, které by mohly bránit většímu rozvoji dlouhodobých mobilit, jsou většinou subjektivního rázu (například obavy potenciálních účastníků či jejich rodičů z dlouhého odloučení od blízkých osob nebo zájem o dlouhodobé mobility) a netýkají se systému a pravidel stáží programu Erasmus+. Že délka výrazně většiny sledovaných dlouhodobých mobilit byla 3–4 měsíce, lze přičítat spíše opatrnosti jejich realizátorů včetně omezených zkušeností s těmito mobilitami. Zdá se, že v dalších letech lze očekávat spíše zvyšování počtu účastníků dlouhodobých mobilit než trend opačný. Šetření dále potvrdilo, že dlouhodobých mobilit se účastní obě předpokládané cílové skupiny jejich účastníků, tj. jak žáci či studenti, tak i absolventi odborných škol.

Výsledky šetření lze využít jak v práci s realizátory projektů, tak i k další propagaci dlouhodobých mobilit.

ZPRÁVA O VÝSLEDČÍCH ŠETŘENÍ DLOUHODOBÉ MOBILITY ODBORNÝCH ŠKOL V PROGRAMU ERASMUS+

Autoři: Jaromír Coufalík, Martina Kaňáková

Vydává: Dům zahraniční spolupráce, Na Poříčí 1035/4, 110 00 Praha 1

Rok vydání: 2020

Náklad: elektronicky

Za obsah sdělení odpovídá výlučně autor. Sdělení nereprezentuje názory Evropské komise a Evropská komise neodpovídá za použití informací, jež jsou jeho obsahem. Spolufinancováno z programu Evropské unie Erasmus+ a z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

ISBN: 978-80-88153-84-9

Dům zahraniční spolupráce (DZS)

Na Poříčí 1035/4
110 00 Praha 1

☎ +420 221 850 100

@ info@dzs.cz

www.dzs.cz

www.naerasmusplus.cz

Facebook

www.facebook.com/dumzahranicnispoluprace

www.facebook.com/erasmusplusCR

Instagram

www.instagram.com/dzs_cz/

Twitter

twitter.com/dzs_cz